

حسابداری دولتی در ایران

تهیه کننده: حلیمه رحمانی (عضو گروه کارشناسی مدیریت تدوین استانداردهای سازمان حسابرسی)

در این گزارش وضعیت حسابداری و گزارشگری مالی بخش دولتی بطور خلاصه بررسی شده است و نتایج در قالب هشت بخش ارائه شده است. بخش های یاد شده عبارتند از: چارچوب نظری، مبانی حسابداری، حسابهای مستقل، گزارشگری مالی، مبنای بودجه بندی، استانداردها، ارتباط بین سیستم حسابداری و بودجه، و قوانین و مقررات مربوط.

فهرست مطالب

شماره صفحه

.....	چارچوب نظری	۴
.....	مبانی حسابداری	۴
.....	حساب های مستقل	۴
.....	گزارشگری مالی	۵
.....	مبنای بودجه بندی	۹
.....	ارتباط بین سیستم حسابداری و بودجه	۹
.....	استانداردها	۹
قوانین و مقررات مرتبط		
.....	قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	۹
.....	قانون محاسبات عمومی کشور	۱۱
.....	قانون دیوان محاسبات کشور	۲۹
.....	قانون اصلاح قانون دیوان محاسبات - مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۶	۳۲
.....	قانون الحاق یک ماده به قانون دیوان محاسبات کشور	۳۳
.....	دستورالعمل تبصره ماده ۳۹ قانون دیوان محاسبات کشور	۳۳
.....	قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب	۳۴
.....	آئین نامه اجرایی قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب	۳۶
قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات		
.....	و عمومی و سایر مقررات دولت مستثنی هستند	۳۷
.....	آئین نامه اجرایی بند م قانون نحوه هزینه کردن اعتبارات مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶	۳۹
.....	آئین نامه تمرکز وجوه درآمد و سپرده - موضوع ماده ۴۳ قانون محاسبات عمومی کشور	۳۹
.....	قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی	۴۰
.....	قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی	۴۱
.....	قانون تشکیل هیاتهای امناء دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی	۴۳

- قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی..... ۴۳
- آئین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته
به وزارت فرهنگ و آموزش عالی..... ۴۴

شماره صفحه

- آئین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته
به وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی ۴۵
- قانون برنامه و بودجه کشور مصوب دهم اسفندماه ۱۳۵۱ با اصلاحیه‌های بعدی..... ۴۵
- آئین نامه تخصیص اعتبار بودجه عمومی دولت موضوع ماده ۳۰ قانون
برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۴ اردیبهشت ماده ۱۳۵۳ هیأت وزیران ۵۱
- قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۵۳
- قانون فهرست نهادها و موسسات عمومی غیردولتی ۵۷
- قانون اصلاح مواد ۶۳ و ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور ۵۸
- قانون بودجه سال ۱۳۸۸ ۵۸
- آیین نامه مالی و معاملاتی مربوط به اعتبارات جاری موسسات و
نهادهای عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۸۰ ۶۰
- تصویب نامه در خصوص گزارش عملیات انجام شده هر سال کلیه دستگاههای
اجرایی مصوب جلسه مورخ ۲۳ آبان ۱۳۸۰ هیأت وزیران ۶۱
- دستورالعمل تهیه صورتحساب دریافت و پرداخت طرحهای عمرانی
(اعتبارات سرمایه گذاری ثابت) موضوع ماده ۹۹ قانون محاسبات عمومی کشور ۶۱
- دستورالعمل نحوه تهیه و تنظیم و ارائه صورتحساب متمم سال قبل در
اجرای ماده ۱۲۸ قانون محاسبات عمومی کشور ۶۲
- آیین نامه اجرایی بند الف ماده ۴ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت
و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۴ ۶۳
- آیین نامه مالی و معاملاتی مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی ۱۳۸۱/۱۲/۲۰ ۶۳

۱. چارچوب نظری

در ایران چارچوب نظری مدونی برای حسابداری بخش دولتی وجود ندارد و تا کنون در این رابطه تلاشی صورت نگرفته است.

۲. مبانی حسابداری

مبانی حسابداری مورد استفاده در سیستم حسابداری دولتی ایران، مختلف هستند و در وزارتخانه ها، موسسات دولتی، شرکتهای دولتی، و موسسات عمومی غیردولتی از مبانی حسابداری متفاوتی استفاده می شود. استفاده از مبناهای مختلف به دلیل تفاوت در فعالیتها و محیط حاکم بر هر یک از این نهادها می باشد. البته در قوانین و مقررات ایران نیز در رابطه با مبنای حسابداری صریحا صحبتی به میان نیامده است. اما تعاریفی که از هزینه (ماده ۲۳ قانون محاسبات عمومی کشور)، تنخواه گردان (ماده ۲۴ قانون محاسبات عمومی کشور)، پیش پرداخت (ماده ۲۸ قانون محاسبات عمومی کشور)، و علی الحساب (ماده ۲۹ قانون محاسبات عمومی کشور) ارائه شده است، بیانگر مبنای نقدی تعدیل شده می باشد.

۳. حسابهای مستقل

در قوانین و مقررات حاکم، از حساب مستقل و انواع آن تعریفی ارائه نشده است. اما با توجه به وجود اصل ۵۵ قانون اساسی، عموما حساب های مستقل زیر درحسابداری بخش دولتی ایران تعریف می شوند:

- حساب مستقل وجوه عمومی (اعتبارات هزینه ای)
- حساب مستقل وجوه اختصاصی
- حساب مستقل وجوه تملک داراییهای سرمایه ای (پروژه های سرمایه ای)
- حساب مستقل وجوه سپرده
- حساب مستقل وجوه انتفاعی (شرکتهای دولتی)
- حساب مستقل وجوه بازنشستگی

۴. گزارشگری مالی

طبق قوانین و مقررات حاکم، گزارشهای مالی که دستگاههای دولتی باید تهیه نمایند عبارتند از:

۱. "صورتحساب دریافت و پرداخت هر ماه" و "حساب نهایی هر سال"

طبق:

- مواد ۲، ۳، ۴، ۵، ۸، و ۹ آیین نامه اجرایی قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب،
- مواد ۹۵، ۱۰۳، و ۱۰۴ قانون محاسبات عمومی کشور،
- ماده ۲۱ قانون دیوان محاسبات کشور،
- مواد ۲، ۴، ۶، و ۷ قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب،
- ماده ۷ قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی،
- ماده ۵۵ آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی،
- ماده ۴ آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی،
- ماده ۱۳ آیین نامه مالی و معاملاتی مربوط به اعتبارات جاری موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی،
- دستورالعمل نحوه تهیه و تنظیم و ارائه صورتحساب متمم سال قبل در اجرای ماده ۱۲۸ قانون محاسبات عمومی کشور

در آیین نامه اجرایی قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب این گزارشها به صورت زیر تعریف شده اند:

صورتحساب دریافت و پرداخت هر ماه: صورتحساب دریافت و پرداخت ماهانه وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا واحدهای تابعه دستگاههای مذکور در شهرستان و استان، صورتحسابی است که گردش و نتیجه فعالیتهای مالی یک ماه را نشان می دهد.

حساب نهایی هر سال: حساب نهایی وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا واحدهای تابعه دستگاههای مذکور در شهرستان و استان حسابی است که علاوه بر نشان دادن گردش فعالیتهای مالی یکساله، حاصل عملیات مربوط به بستن حسابهای موقت و همچنین انتقال مانده حسابهای دائمی به سال بعد را منعکس می نماید.

۲. گزارش عملیات انجام شده

طبق:

- ماده ۹۶ قانون محاسبات عمومی کشور،
- ماده ۸ قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی،
- ماده ۶۵ آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی،
- تصویب نامه در خصوص گزارش عملیات انجام شده هر سال کلیه دستگاههای اجرایی مصوب جلسه مورخ ۲۳ آبان ۱۳۸۰ هیات وزیران

۳. گزارش پیشرفت فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی

طبق:

- مواد ۳۵ و ۳۷ قانون برنامه و بودجه و ماده ۸ آیین نامه تخصیص اعتبار بودجه عمومی دولت
- مواد ۵ و ۸ آیین نامه تخصیص اعتبار بودجه عمومی دولت

۴. گزارش اجرای مالی بودجه

طبق:

- مواد ۴ و ۸ آیین نامه تخصیص اعتبار بودجه عمومی دولت

۵. "صورت‌های مالی"، "حساب درآمد و هزینه"، "صورتحساب کسری و یا اسناد و مدارک" که در اصطلاح به تمامی این گزارشها "اسناد و مدارک مالی" گفته می‌شود.

طبق:

- ماده ۹ آیین نامه مالی و معاملاتی مربوط به اعتبارات جاری موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی
- مواد ۲، ۴، ۵، و ۶ قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب،
- ماده ۵ آیین نامه اجرایی قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب،
- ماده ۷ قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی،
- ماده ۵۴ آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی

- ماده ۵۵ آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی
- مواد ۲۳ و ۳۹ قانون دیوان محاسبات کشور، و ماده ۱ دستورالعمل تبصره ۳۹ قانون دیوان محاسبات کشور

۷. "کلیه اطلاعات مالی مورد درخواست وزارت امور اقتصادی و دارایی"

طبق:

- ماده ۱۳۷ قانون محاسبات عمومی کشور

۸. "صورتحساب دریافت و پرداخت ماهانه متمم و نهایی اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای"، "صورت وضعیت مالی سالانه و متمم اعتبارات تملک داراییهای سرمایه‌ای به تفکیک هر طرح و تلفیقی"، "صورت مقایسه عملکرد با بودجه مصوب سالانه و متمم طرح تملک داراییهای سرمایه‌ای به تفکیک هر طرح و تلفیقی"، "صورت مقایسه عملکرد با بودجه مصوب سالانه و متمم طرح تملک داراییهای سرمایه‌ای"، "تراز عملیات طرح تملک داراییهای سرمایه‌ای سالانه و متمم"، و "خلاصه وضعیت طرح تملک داراییهای سرمایه‌ای سالانه و متمم"

طبق:

- دستورالعمل های اجرایی وزارت امور اقتصادی و دارایی موضوع مواد ۹۹ و ۱۲۸ قانون محاسبات عمومی کشور
- بند ۴۹ قانون بودجه سال ۱۳۸۸

۹. "گزارش بازرس قانونی"

طبق:

- بخش نامه شماره ۵۴/۳۸۸۴/۲۲۶۷۹ وزارت امور اقتصادی و دارایی

۱۰. "ترازنامه"

طبق:

- مواد ۴۴، ۶۹، ۹۸، ۱۰۶، ۱۳۲، و ۱۳۳ قانون محاسبات عمومی کشور
- ماده ۵۴ قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی
- تبصره ۳ ماده واحده قانون اصلاح دیوان محاسبات مصوب ۱۳۶۲

- ماده ۵۴ آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی
- ماده ۴۷ آیین نامه مالی و معاملاتی موسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی
- قانون اصلاح قانون دیوان محاسبات مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۶

۱۱. "گزارش تفریح بودجه"

طبق:

- مواد ۱ و ۶ قانون تفریح بودجه سالهای پس از انقلاب
- ماده ۵ آیین نامه اجرایی قانون تفریح بودجه سالهای پس از انقلاب

۱۲. "صورتحساب عملکرد سالانه"

طبق:

- مواد ۱، ۳، ۵، ۶، و ۷ قانون تفریح بودجه سالهای پس از انقلاب
- مواد ۱، ۸، و ۹ آیین نامه اجرایی قانون تفریح بودجه سالهای پس از انقلاب
- ماده ۵۴ آیین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی

۱۳. "گزارش ارزشیابی عملیات"

طبق:

- مواد ۵، ۳۴، و ۳۷ قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱
- ماده ۱۰ آیین نامه تخصیص اعتبار بودجه عمومی دولت

۱۴. "گزارش عملکرد"

طبق:

- مواد ۲۰ و ۲۶ قانون بودجه سال ۸۸

۱۵. "تراز عملیات"

طبق:

- دستورالعمل نحوه تهیه و تنظیم و ارائه صورتحساب متمم سال قبل در اجرای ماده ۱۲۸ قانون محاسبات عمومی کشور

۱۶. "خلاصه حساب وجوه"

طبق:

- ماده ۱۳ آیین نامه تمرکز وجوه درآمد و سپرده موضوع ماده ۴۳ قانون محاسبات عمومی کشور

۱۷. "حساب سود و زیان"

طبق:

- مواد ۹۸، ۱۳۲، و ۱۳۳ قانون محاسبات عمومی کشور

۵. مبنای بودجه بندی

مبنای بودجه بندی در ایران نقدی است.

۶. ارتباط بین سیستم حسابداری و بودجه

به منظور برقراری ارتباط بین سیستم حسابداری و بودجه، در قوانین تمهیداتی پیش بینی شده است. از جمله تهیه و ارائه گزارشاتی که وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات به منظور تهیه گزارش تفریح بودجه الزامی نموده اند (در بخش گزارشگری مالی اشاره شد).

۷. استانداردها

در ایران تا کنون استانداردی در مورد حسابداری دولتی تدوین نشده است.

۸. قوانین و مقررات مربوط به حسابداری و گزارشگری دستگاههای دولتی

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

اصل ۴. کلیه قوانین و مقررات مدنی، جزایی، مالی، اقتصادی، اداری، فرهنگی، نظامی، سیاسی و غیر اینها باید بر اساس موازین اسلامی باشد. این اصل بر اطلاق یا عموم همه اصول قانون اساسی و قوانین و مقررات دیگر حاکم است و تشخیص این امر بر عهده فقها شورای نگهبان است.

اصل ۵۲. بودجه سالانه کل کشور به ترتیبی که در قانون مقرر می شود از طرف دولت تهیه و برای رسیدگی و تصویب به مجلس شورای اسلامی تسلیم می گردد. هر گونه تغییر در ارقام بودجه نیز تابع مراتب مقرر در قانون خواهد بود.

اصل ۵۳. کلیه دریافت‌های دولت در حسابهای خزانه داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداختها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.

اصل ۵۴. دیوان محاسبات کشور مستقیماً زیر نظر مجلس شورای اسلامی می‌باشد. سازمان و اداره امور آن در تهران و مراکز استانها به موجب قانون تعیین خواهد شد.

اصل ۵۵. دیوان محاسبات به کلیه حسابهای وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و سایر دستگاه‌هایی که به نحوی از انحا از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند به ترتیبی که قانون مقرر می‌دارد رسیدگی یا حسابرسی می‌نماید که هیچ هزینه‌ای از اعتبارات مصوب تجاوز نکرده و هر وجهی در محل خود به مصرف رسیده باشد. دیوان محاسبات، حسابها و اسناد و مدارک مربوطه را برابر قانون جمع‌آوری و گزارش تفریغ بودجه هر سال را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم می‌نماید. این گزارش باید در دسترس عموم گذاشته شود.

اصل ۵۸. اعمال قوه مقننه از طریق مجلس شورای اسلامی است که از نمایندگان منتخب مردم تشکیل می‌شود و مصوبات آن پس از طی مراحلی که در اصول بعد می‌آید برای اجرا به قوه مجریه و قضاییه ابلاغ می‌گردد.

اصل ۶۲. مجلس شورای اسلامی از نمایندگان ملت که به طور مستقیم و با رأی مخفی انتخاب می‌شوند تشکیل می‌گردد. شرایط انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان و کیفیت انتخابات را قانون معین خواهد کرد.

اصل ۷۶. مجلس شورای اسلامی حق تحقیق و تفحص در تمام امور کشور را دارد.

اصل ۱۵۶. قوه قضاییه قوه‌ای است مستقل که پشتیبان حقوق فردی و اجتماعی و مسئول تحقق بخشیدن به عدالت و عهده‌دار وظایف زیر است: ۱- رسیدگی و صدور حکم در مورد تظلمات، تعدیات، شکایات، حل و فصل دعای و رفع خصومات و اخذ تصمیم و اقدام لازم در آن قسمت از امور حسبیه، که قانون معین می‌کند. ۲- احیای حقوق عامه و گسترش عدل و آزادیهای مشروع. ۳- نظارت بر حسن اجرای قوانین. ۴- کشف جرم و تعقیب مجازات و تعزیر مجرمین و اجرای حدود و مقررات مدون جزایی اسلام. ۵- اقدام مناسب برای پیشگیری از وقوع جرم و اصلاح مجرمین.

اصل ۱۶۱. دیوان عالی کشور به منظور نظارت بر اجرای صحیح قوانین در محاکم و ایجاد وحدت رویه قضایی و انجام مسئولیتهایی که طبق قانون به آن محول می‌شود بر اساس ضوابطی که رییس قوه قضاییه تعیین می‌کند تشکیل می‌گردد.

اصل ۱۶۹. هیچ فعلی یا ترک فعلی به استناد قانونی که بعد از آن وضع شده است جرم محسوب نمی‌شود.

اصل ۱۷۴. بر اساس حق نظارت قوه قضاییه نسبت به حسن جریان امور و اجرای صحیح قوانین در دستگاه‌های اداری سازمانی به نام "سازمان بازرسی کل کشور" زیر نظر رییس قوه قضاییه تشکیل می‌گردد. حدود اختیارات و وظایف این سازمان را قانون تعیین می‌کند.

قانون محاسبات عمومی کشور

ماده ۱- بودجه کل کشور برنامه مالی دولت است که برای یک سال مالی تهیه و حاوی پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار و برآورد هزینه‌ها برای انجام عملیاتی که منجر به نیل سیاستها و هدفهای قانونی می‌شود، بوده و از سه قسمت به شرح زیر تشکیل می‌شود:

۱- بودجه عمومی دولت که شامل اجزا زیر است:

الف- پیش‌بینی دریافتها و منابع تأمین اعتبار که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم در سال مالی قانون بودجه به وسیله دستگاه‌ها از طریق حسابهای خزانه داری کل اخذ می‌گردد.

ب- پیش‌بینی پرداختهایی که از محل درآمدهای عمومی و یا اختصاصی برای اعتبارات جاری عمرانی و اختصاصی دستگاههای اجرایی می‌تواند در سال مالی مربوط انجام گردد.

۲- بودجه شرکتهای دولتی و بانکها شامل پیش‌بینی درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار.

۳- بودجه مؤسساتی که تحت عنوانی غیر از عناوین فوق در بودجه کل کشور منظور می‌شود.

ماده ۲- وزارتخانه واحد سازمانی مشخصی است که بموجب قانون به این عنوان شناخته شده و یا بشود .

ماده ۳- موسسه دولتی واحد سازمانی مشخصی است که بموجب قانون ایجاد و زیر نظر یکی از قوای سه گانه اداره میشود و عنوان وزارتخانه ندارد .

ماده ۴- شرکت دولتی واحد سازمانی مشخصی است که با اجازه قانون بصورت شرکت ایجاد شود و یا بحکم قانون و یا دادگاه صالح ملی شده و یا مصادره شده و بعنوان شرکت دولتی شناخته شده باشد و بیش از ۵۰ درصد سرمایه آن متعلق به دولت باشد. هر شرکت تجاری که از طریق سرمایه گذاری شرکتهای دولتی ایجاد شود ، مادام که پنجاه درصد سهام آن متعلق به شرکتهای دولتی است ، شرکت دولتی تلقی میشود . تبصره شرکتهائی که از طریق مضاربه و مزارعه و امثال اینها بمنظور بکار انداختن سپرده های اشخاص نزد بانکها و موسسات اعتباری و شرکتهای بیمه ایجاد شده یا میشوند از نظر این قانون شرکت دولتی شناخته نمیشوند .

ماده ۵- موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی از نظر این قانون واحدهای سازمانی مشخصی هستند که با اجازه قانون بمنظور انجام وظایف و خدماتی که جنبه عمومی دارد ، تشکیل شده و یا میشوند . تبصره - فهرست این قبیل موسسات و نهادها با توجه به قوانین و مقررات مربوط از طرف دولت پیشنهاد و بتصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید .

ماده ۶- سال مالی یکسال هجری شمسی است که از اول فروردین ماه آغاز و به پایان اسفندماه ختم میشود .

ماده ۷- اعتبار عبارت از مبلغی است که برای مصرف یا مصارف معین به منظور نیل به اهداف و اجرای برنامه‌های دولت به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

ماده ۸- دیون بلامحل عبارتست از بدهیهای قابل پرداخت سنوات گذشته که در بودجه مربوط اعتباری برای آنها منظور نشده و یا زائد بر اعتبار مصوب و در هر دو صورت به یکی از طرق زیر بدون اختیار دستگاه ایجاد شده باشد .

الف - احکام قطعی صادره از طرف مراجع صالحه .

ب - انواع بدهی به وزارتخانه ها و موسسات دولتی و شرکتهای دولتی ناشی از خدمات انجام شده مانند حق اشتراک برق ، آب ، هزینه های مخابراتی ، پست و هزینه های مشابه که خارج از اختیار دستگاه اجرائی ایجاد شده باشد .

ج - سایر بدهیهای که خارج از اختیار دستگاه ایجاد شده باشد . انواع دیون بلامانع موضوع این بند از طرف وزارت امور اقتصادی و دارائی تعیین و اعلام خواهد شد .

ماده ۹- مواد هزینه، نوع هزینه را در داخل بودجه و یا قسمتی از فعالیت یک وزارتخانه یا مؤسسه دولتی مشخص می کند.

ماده ۱۰- درآمد عمومی عبارت است از درآمدهای وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و مالیات و سود سهام شرکتهای دولتی و درآمد حاصل از انحصارات و مالکیت و سایر درآمدهایی که در قانون بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد عمومی منظور می شود.

ماده ۱۱- دریافتهای دولت عبارت است از کلیه وجوهی که تحت عنوان درآمد عمومی و درآمد اختصاصی و درآمد شرکتهای دولتی و سایر منابع تأمین اعتبار و سپردهها و هدایا به استثنا هدایایی که برای مصارف خاصی اهدا می گردد و مانند اینها و سایر وجوهی که به موجب قانون باید در حسابهای خزانه داری کل متمرکز شود.

ماده ۱۲- سایر منابع تأمین اعتبار عبارتند از منابعی که تحت عنوان وام، انتشار اوراق قرضه، برگشتی از پرداختهای سالهای قبل و عناوین مشابه در قانون بودجه کل کشور پیش بینی می شود و ماهیت درآمد ندارند.

ماده ۱۳- وجوه عمومی عبارت است از نقدینههای مربوط به وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی و مؤسسات وابسته به سازمانهای مذکور که متعلق به حق افراد و مؤسسات خصوصی نیست و صرفنظر از نحوه و منشا تحصیل آن منحصرأ برای مصارف عمومی به موجب قانون قابل دخل و تصرف می باشد.

تبصره ۱- وجوهی نظیر سپرده، وجه الضمان و مانند آنها که به طور موقت در اختیار دستگاههای مذکور در این ماده قرار می گیرد و پس از انقضا مدت معین و یا حصول شرایط خاص قابل استرداد است مادام که در اختیار دستگاههای مزبور می باشد تصرف در آنها بدون رضایت صاحب وجه یا احراز اعراض صاحب آن در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه عمومی تلقی می گردد.

تبصره ۲- اسناد و اوراق بهادار متعلق به سازمانهای مذکور در این ماده نیز در حکم وجوه عمومی است.

ماده ۱۴- درآمد اختصاصی عبارت است از درآمدهایی که به موجب قانون برای مصرف یا مصارف خاص در بودجه کل کشور تحت عنوان درآمد اختصاصی منظور می‌گردد و دولت موظف است حداکثر تا سه سال پس از تصویب این قانون، بودجه اختصاصی را حذف نماید.

ماده ۱۵- درآمد شرکتهای دولتی عبارت است از درآمدهایی که در قبال ارائه خدمت و یا فروش کالا و سایر فعالیتهایی که شرکتهای مذکور بموجب قوانین و مقررات مجاز آنها هستند عاید آن شرکتهای میگردد.

ماده ۱۶- سایر منابع تامین اعتبار شرکتهای دولتی عبارت است از منابعی که شرکتهای مزبور تحت عنوان کمک دولت، وام، استفاده از ذخائر، کاهش سرمایه در گردش و یا عناوین مشابه بموجب قانون مجاز به منظور کردن آن در بودجه های مربوط هستند.

ماده ۱۷- تشخیص، عبارت است از تعیین و انتخاب کالا و خدمات و سایر پرداختهایی که تحصیل یا انجام آنها برای نیل به اجرای برنامه‌های دستگاههای اجرایی ضروری است.

ماده ۱۸- تأمین اعتبار عبارت است از اختصاص دادن تمام یا قسمتی از اعتبار مصوب برای هزینه معین.

ماده ۱۹- تعهد از نظر این قانون عبارت است از ایجاد دین بر ذمه دولت ناشی از:

الف- تحویل کالا یا انجام دادن خدمت.

ب- اجرای قراردادهایی که با رعایت مقررات منعقد شده باشد.

ج- احکام صادر شده از مراجع قانونی و ذیصلاح.

د- پیوستن به قراردادهای بین المللی و عضویت در سازمانها یا مجامع بین المللی با اجازه قانون.

ماده ۲۱- حواله اجازه ای است که کتباً وسیله مقامات مجاز وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی و یا دستگاه اجرائی محلی و یا نهادهای عمومی غیر دولتی و یا سایر دستگاههای اجرائی برای تأدیه تعهدات و بدهیهای قابل پرداخت از محل اعتبارات مربوط عهده ذیحساب در وجه ذینفع صادر میشود.

ماده ۲۲- درخواست وجه سندی است که ذیحساب برای دریافت وجه بمنظور پرداخت حواله های صادر شده موضوع ماده ۲۱ این قانون و سایر پرداختهایی که بموجب قانون از محل وجوه متمرکز شده در خزانه مجاز میباشد حسب مورد از محل اعتبارات و یا وجوه مربوط عهده خزانه در مرکز و یا عهده نمایندگی خزانه در استان در وجه حساب بانکی پرداخت دستگاه اجرائی ذیربط صادر میکند.

ماده ۲۰- تسجیل عبارت است از تعیین میزان بدهی قابل پرداخت به موجب اسناد و مدارک اثبات کننده بدهی.

ماده ۲۳- هزینه عبارت از پرداختهایی است که به طور قطعی به ذینفع در قبال تعهد یا تحت عنوان کمک یا عناوین مشابه با رعایت قوانین و مقررات مربوط صورت می‌گیرد.

ماده ۲۴ - تنخواه گردان خزانه عبارت است از اعتبار بانکی در حساب درآمد عمومی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران که بموجب قانون اجازه استفاده از آن به میزان معین در هر سال مالی برای رفع احتیاجات نقدی خزانه در همان سال به وزارت امور اقتصادی و دارائی داده میشود و متتها تا پایان سال واریز میگردد .

ماده ۲۵ - تنخواه گردان استان عبارت است از وجهی که محل اعتبارات مصوب بمنظور ایجاد تسهیلات لازم در پرداخت هزینه های جاری و عمرانی دستگاههای اجرائی محلی تابع نظام بودجه استانی در اختیار نمایندگیهای خزانه در مرکز هر استان قرار میدهد .

ماده ۲۶ - تنخواه گردان حسابداری عبارت است از وجهی که خزانه و یا نمایندگی خزانه در استان از محل اعتبارات مصوب برای انجام بعضی از هزینه های سال جاری و تعهدات قابل پرداخت سالهای قبل در اختیار ذیحساب قرار میدهد تا در قبال حواله های صادر شده واریز و با صدور درخواست وجه مجددا دریافت گردد .

ماده ۲۷ - تنخواه گردان پرداخت عبارت است از وجهی که از محل تنخواه گردان حسابداری از طرف ذیحساب با تأیید وزیر یا رئیس مؤسسه و یا مقامات مجاز از طرف آنها برخی از هزینه ها در اختیار واحدها و یا مأمورینی که بموجب این قانون و آئیننامه های اجرائی آن مجاز بدریافت تنخواه گردان هستند قرار میگیرد تا به تدریج که هزینه های مربوط انجام میشود اسناد هزینه تحویل و مجدداً وجه دریافت دارند .

ماده ۲۸ - پیش پرداخت عبارت است از پرداختی که محل اعتبارات مربوط بر اساس احکام و قراردادهای طبق مقررات پیش از انجام تعهد صورت میگیرد .

ماده ۲۹ - علی الحساب عبارت است از پرداختی که بمنظور ادای قسمتی از تعهد با رعایت مقررات صورت میگیرد .

ماده ۳۰ - سپرده از نظر این قانون عبارت است از :

الف - مجوهی که طبق قوانین و مقررات بمنظور تأمین و یا جلوگیری از تضییع حقوق دولت دریافت میگردد و استرداد و یا ضبط آن تابع شرایط مقرر در قوانین و مقررات و قراردادهای مربوط است .

ب - وجوهی که بمنظور قرارها و یا احکام صادره از طرف مراجع قضائی از اشخاص حقیقی و یا حقوقی دریافت میگردد و بموجب قرارها و احکام مراجع مذکور کلاً یا بعضاً قابل استرداد میباشد .

ج - مجوهی که بر اساس مقررات قانونی توسط اشخاص نزد دستگاههای دولتی به نفع اشخاص ثالث تودیع میگردد تا با رعایت مقررات مربوط به ذینفع پرداخت شود .

تبصره - وجوهی که توسط دستگاههای دولتی بموجب مقررات تحت عنوان ودیعه و یا حق اشتراک آب و برق ، تلفن ، تلکس ، گاز و نظائنی آنها از اشخاص دریافت میشود از نظر این قانون سپرده تلقی نمیگردد و از هر نظر مشمول مقررات مربوط به خود میباشد.

ماده ۳۱- ذیحساب مأموری است که به موجب حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی از بین مستخدمین رسمی واجد صلاحیت به منظور اعمال نظارت و تأمین هماهنگی لازم در اجرای مقررات مالی و محاسباتی در وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی و دستگاههای اجرایی محلی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی به این سمت منصوب می‌شود و انجام سایر وظایف مشروحه زیر را به عهده خواهد داشت:

۱- نظارت بر امور مالی و محاسباتی و نگاهداری و تنظیم حسابها بر طبق قانون و ضوابط و مقررات مربوط و صحت و سلامت آنها.

۲- نظارت بر حفظ اسناد و دفاتر مالی.

۳- نگاهداری و تحویل و تحول وجوه و نقدینه و سپرده‌ها و اوراق بهادار.

۴- نگاهداری حساب و اموال دولتی نظارت بر اموال مذکور.

تبصره ۱- ذیحساب زیر نظر رییس دستگاه اجرایی وظایف خود را انجام می‌دهد.

تبصره ۲- ذیحساب مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی موضوع ماده ۵ این قانون در مورد وجوهی که از محل درآمد عمومی دریافت می‌دارند، با حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی با موافقت آن دستگاه منصوب خواهند شد.

ماده ۳۲- معاون ذیحساب مأمور است که با حکم وزارت امور اقتصادی و دارایی از بین کارکنان رسمی واجد صلاحیت به این سمت منصوب میشود .

ماده ۳۳- نمایندگی خزانه در استان واحد سازمانی مشخصی است که در مرکز هر استان امور مربوط به دریافت تنخواه گردان استان و واگذاری تنخواه گردان حسابداری به ذیحسابان دستگاههای اجرایی تابع بودجه استانی و ابلاغ اعتبار بودجه های استانی و افتتاح حسابهای جاری دولتی در سطح استان و سائر وظایفی را که بموجب این قانون و آئیننامه های اجرایی آن بر عهده واحد مزبور محول میشود به نمایندگی خزانه در استان مربوط زیر نظر مدیر کل امور اقتصادی و دارایی محل انجام خواهد داد .

ماده ۳۴- امین اموال مأموری است که از بین مستخدمین رسمی واجد صلاحیت و امانتدار با موافقت ذیحساب و بموجب حکم وزارتخانه یا مؤسسه ذیربط به این سمت منصوب و مسوولیت حراست و تحویل و تحول و تنظیم حسابهای اموال و اوراقی که در حکم وجه نقد است و کالاهای تحت ابوابجمعی ، بعهد او واگذار میشود . آئیننامه مربوط به شرایط و طرز انتخاب و حدود وظایف و مسوولیتهای امین اموال در مورد اموال منقول و غیر منقول با رعایت مقررات این قانون از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیأت وزیران میرسد .

ماده ۳۵- کار پرداز مأموری است که از بین مستخدمین رسمی واجد صلاحیت دستگاه ذیربط به این سمت منصوب میشود و نسبت به خرید و تدارک کالاها و خدمات مورد نیاز طبق دستور مقامات مجاز با رعایت مقررات اقدام می نماید .

ماده ۳۶- عامل ذیحساب مأموری است که با موافقت ذیحساب و به موجب حکم دستگاه اجرایی مربوط از بین مستخدمین رسمی واجد صلاحیت در مواردی که بموجب آئیننامه اجرایی این ماده معین خواهد شد به این

سمت منصوب و انجام قسمتی از وظایف و مسوولیت‌های موضوع ماده ۳۱ این قانون توسط ذیحساب به او وحول میشود. کار پردازان و واحدهای تدارکاتی و سایر مأموران و واحدهای دولتی ماده که به اقتضای طبع و ماهیت وظایف قانونی خود و یا مأموریت‌های محوله مجاز به دریافت تنخواه گردان پرداخت از ذیحساب میباشد از لحاظ مقررات مربوط به واریز تنخواه گردان دریافتی در حکم عامل ذیحساب محسوب میشود.

ماده ۳۷ - پیش بینی درآمد و یا سایر منابع تأمین اعتبار در بودجه کل کشور مجوزی برای وصول از اشخاص تلقی نمی گردد و در هر مورد احتیاج به مجوز قانونی دارد مسوولیت حصول صحیح و بموقع درآمدها بعهدہ رؤسای دستگاههای اجرائی مربوط میباشد.

ماده ۳۹- وجوهی که از محل درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در بودجه کل کشور وصول می شود و همچنین درآمدهای شرکتهای دولتی به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه باید به حسابهای خزانه که در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح می گردد تحویل شود. خزانه مکلف است ترتیب لازم را بدهد که شرکتهای دولتی بتوانند در حدود بودجه مصوب از وجوه خود استفاده نمایند. تبصره- در مورد شرکتهای دولتی که قسمتی از سهام آنها به بخش غیر دولتی (خصوصی و تعاونی) متعلق باشد در صورتی که اساسنامه آنها با هر یک از مواد این قانون مغایر باشد با موافقت صاحبان سهام مذکور قابل اجرا می باشد و در غیر این صورت مواد این قانون نسبت به سهام مربوط به بخش دولتی لازم الاجرا است.

ماده ۴۰- نحوه عمل و روشهای اجرایی در مورد وصول درآمدهای وزارتخانهها و مؤسسات دولتی نمونه فرمهای مورد استفاده برای این منظور بر اساس دستورالعملهایی خواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

تبصره- شرکتهای دولتی به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه مکلفند روشهای اجرایی وصول درآمدهای خود را به تایید وزارت امور اقتصادی و دارایی برسانند.

ماده ۴۱- وجوهی که وسیله وزارتخانهها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی (به استثنای بانکها و شرکتهای بیمه و مؤسسات اعتباری) به عنوان سپرده و یا وجه الضمان و یا وثیقه و یا نظائر آنها دریافت می گردد باید به حسابهای مخصوصی که از طرف خزانه در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا شعب سایر بانکهای دولتی که از طرف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران نمایندگی داشته باشند افتتاح می گردد واریز شود وجوه واریز شده به حسابهای مذکور که بدون حق برداشت خواهد بود باید در آخر هر ماه به حساب مخصوص تمرکز وجوه در خزانه منتقل شود.

تبصره- رد وجوه سپرده طبق مقررات خود به عمل می آید و وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است از طریق واگذاری تنخواه گردان رد سپرده از حساب تمرکز وجود سپرده یا به طریق مقتضی دیگر موجبات تسریع و تسهیل در رد کلیه سپردههای موضوع این ماده را فراهم نماید.

ماده ۴۲- کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی مکلفند حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ اجرای این قانون کلیه وجوه سپرده‌هایی را که تا تاریخ مذکور دریافت گردیده و نسبت به رد آن به ذینفع اقدام نشده است به حساب تمرکز وجوه سپرده خزانة نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتقل و فهرست مشخصات کامل سپرده‌های مذکور را به خزانة اعلام نمایند.

ماده ۴۳- آیین نامه نحوه اجرای مواد ۳۹ و ۴۱ و ۴۲ توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تصویب و ابلاغ خواهد شد و متخلف از اجرای این مواد به موجب رای هیاتهای مستشاری دیوان محاسبات کشور به مجازاتهای مقرر در قانون محاسبات کشور محکوم خواهند شد.

ماده ۴۴- شرکتهای دولتی مکلفند پس از تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان شرکت توسط مجامع عمومی مربوط حداکثر ظرف یکماه ترتیب پرداخت مبالغ مالیات و همچنین سود سهام دولت را در وجه وزارت امور اقتصادی و دارایی بدهند. تخلف از اجرای این ماده در حکم تصرف غیر مجاز در وجوه عمومی محسوب میشود.

تبصره - شرکتهای دولتی مکلفند در صورتی که تا پایان شهریور ماه هر سال ترازنامه و حساب سود و زیان سال قبل آنها به تصویب مجامع عمومی مربوط نرسیده باشد، بر مبنای ارقام ترازنامه و حساب سود و زیانی که بر حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه داده اند مالیات متعلقه را طبق قوانین مالیاتی مربوط و یا معادل ۸۰ درصد مبلغی را که بعنوان مالیات دوره مالی مورد نظر در لایحه بودجه کل کشور برای آنها پیش بینی شده است به ترتیب مقرر در این ماده در وجه وزارت امور اقتصادی و دارایی بطور علی الحساب پرداخت نمایند.

ماده ۴۵ - مجامع عمومی شرکتهای دواتی مجاز نیستند در موقع تصویب پیشنهاد تقسیم سود، اندوخته‌های سرمایه ای و جاری شرکت را که در مفاد اساسنامه آنها پیش بینی شده است طوری تعیین کنند که موجب کاهش سود سهام دولت در بودجه کل کشور گردد.

ماده ۴۸ - مطالبات وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی از اشخاصی که بموجب احکام و اسناد لازم الاجراء به مرحله قطعیت رسیده است بر طبق مقررات اجرائی مالیاتهای مستقیم قابل وصول خواهد بود.

ماده ۴۹ - وجوهی که بدون مجوز و یا زائد بر میزان مقرر وصول شود اعم از اینکه منشاء این دریافت اضافی اشتباه پرداخت کننده یا مأمور وصول و یا عدم انطباق مبلغ وصولی با مورد باشد و یا اینکه تحقق اضافه دریافتی بر اثر رسیدگی دستگاه ذیربط و یا مقامات قضائی حاصل شود باید از محل درآمد عمومی بنحویکه در اداء حق ذینفع تأخیری صورت نگیرد رد شود.

تبصره ۱- درمورد اضافه دریافتی از صاحبان کالا بعنوان حقوق و عوارض گمرکی مقررات مربوط اجراء میشود.

تبصره ۲- به مطالبات اشخاص بابت اضافه پرداختی آنان خسارت تأخیر تأدیه تعلق نمی‌گیرد.

ماده ۵۰ - وجود اعتبار در بودجه کل کشور به خودی خود برای اشخاص اعم از حقیقی یا حقوقی ایجاد حق نمی کند و استفاده از اعتبارات باید با رعایت مقررات مربوط به خود بعمل آید .

ماده ۵۱- در مورد آن قسمت از هزینه های جاری مستمر که نوعاً انجام آن از یکسال مالی تجاوز می کند وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی میتوانند برای مدت متناسب قراردادهائی که مدت اجرای آن از سال مالی تجاوز می کند منعقد نمایند . وزارتخانه ها و مؤسسات مذکور مکلفند در بودجه سالانه خود اعتبارات لازم برای پرداخت تعهدات مربوط را مقدم بر سایر اعتبارات منظور نمایند . تبصره - انواع هزینه های موضوع این ماده و شرایط آن از طرف وزارت امور اقتصادی و دارائی و سازمان برنامه و بودجه تعیین و ابلاغ خواهد شد .

ماده ۵۲- پرداخت هزینه ها به ترتیب پس از طی مراحل تشخیص و تأمین اعتبار و تعهد و تسجیل و حواله و با اعمال نظارت مالی به عمل خواهد آمد.

ماده ۵۳- اختیار و مسئولیت تشخیص و انجام تعهد و تسجیل و حواله به عهده وزیر یا رئیس مؤسسه و مسئولیت تأمین اعتبار و تطبیق پرداخت با قوانین و مقررات به عهده ذیحساب می باشد. تبصره ۱- اختیارات و مسئولیتهای موضوع این ماده حسب مورد مستقیماً بدون واسطه از طرف مقامات فوق و سایر مقامات دستگاه مربوط کلاً یا بعضاً قابل تفویض خواهد بود لکن در هیچ مورد تفویض اختیار و مسئولیت سلب اختیار و مسئولیت از تفویض کننده نخواهد کرد. تبصره ۲- در اجرای این ماده تفویض اختیارات و مسئولیتهای مربوط به وزیر یا رئیس مؤسسه و ذیحساب به شخص واحد و نیز تفویض اختیار و مسئولیتهای وزیر یا رئیس مؤسسه به ذیحساب و یا کارکنان تحت نظر او مجاز نخواهد بود.

ماده ۵۴ - به منظور ایجاد تسهیل در پرداخت هزینه های وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و واحدهای تابعه آنها در مرکز و شهرستانها و خارج از کشور وزارت امور اقتصادی و دارائی وجوه لازم بعنوان تنخواه گردان در اختیار ذیحسابان مربوط و نمایندگیهای خزانه در استانها قرار خواهد داد . آئیننامه نحوه واگذاری خزانه در استانها قرار خواهد داد . آئیننامه نحوه واگذاری و میزان و موارد استفاده از انواع تنخواه گردانهائی که واگذاری آنها بر حسب این ماده و سایر مواد این قانون ضرورت پیدا می کند و همچنین ترتیب واریز آنها از طرف وزیر امور اقتصادی و دارائی تصویب و ابلاغ خواهد گردید . تبصره - حواله و درخواست وجه اعتبار موضوع این ماده با رعایت مفاد این قانون توسط مقامات مجاز دستگاه اجرائی مربوط و در سایر دستگاهها که فاقد ذیحساب میباشد ، توسط مقامات مجاز نخست وزیری صادر خواهد شد .

ماده ۵۵ - اعتباری که تحت عنوان هزینه های پیش بینی نشده در قانون بودجه کل کشور منظور میشود ، بنا به پیشنهاد وزرای ذیربط و تأیید سازمان برنامه و بودجه و تصویب هیأت وزیران و سایر مقررات عمومی دولت قابل مصرف میباشد و هیأت وزیران مجاز است در مورد دستگاههای اجرائی که دارای مقررات

قانونی خاص میباشند اجازه دهد که اعتبار واگذاری از محل اعتبارات موضوع این ماده مقررات خاص دستگاه مربوط مصرف شود .

تبصره - حواله و درخواست وجه اعتبار موضوع این ماده با رعایت مفاد این قانون توسط مقامات مجاز دستگاه اجرائی مربوط و در سایر دستگاهها که فاقد ذیحساب میباشد ، توسط مقامات مجاز نخست وزیری صادر خواهد شد .

ماده ۵۸ - اعتبارات مندرج در بودجه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی تحت عنوان « دیون بلامحل » در مورد اعتبارات جاری با موافقت وزارت امور اقتصادی و دارائی و در مورد اعتبارات عمرانی وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و سایر دستگاههای اجرائی با تأیید سازمان برنامه و بودجه قابل مصرف است .

ماده ۵۹ - در مواردی که لازم است قبل از انجام تعهد بر اساس شرایط مندرج در احکام یا قرار دادها طبق مقررات وجهی پرداخت شود میتوان به تشخیص مقامات مجاز مبالغی بعنوان پیش پرداخت تأدیه نمود .

ماده ۶۰ - در مواردی که بنا به عللی تسجیل و یا تهیه اسناد ومدارک لازم برای تأدیه تمام دین مقدور نبوده و یا پرداخت تمام وجه مورد تعهد میسر نباشد میتوان قسمتی از وجه تعهد انجام شده را تحت عنوان علی الحساب به تشخیص مقامات مجاز پرداخت نمود .

ماده ۶۱- میزان و موارد تأدیه پیش پرداخت و علی الحساب و همچنین نحوه واریز و احتساب آنها به هزینه قطعی طبق آیین نامه ای است که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۶۳- کلیه اعتبارات جاری و عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) منظور در قانون بودجه کل کشور تا آخر سال مالی قابل تعهد و پرداخت است و مانده وجوه اعتبارات مصرف نشده هر سال باید حداکثر تا پایان فروردین ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود. تعهداتی که تا آخر سال مالی مربوط با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب ایجاد شده و پرداخت نشده باشد در سالهای بعد به شرح زیر قابل پرداخت خواهد بود:

۱- تعهدات مربوط به اعتبارات جاری از محل اعتبار خاصی که تحت عنوان (تعهدات پرداخت نشده بودجه مصوب سالهای قبل) در بودجه سالهای بعد منظور می شود.

۲- تعهدات مربوط به سالهای ۱۳۵۲ به بعد طرحهای عمرانی پس از رسیدگی و تأیید مقامات مجاز دستگاههای اجرایی در زمان تأدیه تعهد از محل اعتباری که در سالهای بعد ضمن موافقتنامه طرحهای مربوط منظور می شود.

۳- تعهدات سنوات مذکور در بند (۲) در مورد طرحهایی که عملیات آنها خاتمه یافته و یا کلاً متوقف گردیده است پس از رسیدگی و تأیید مقامات مجاز دستگاههای اجرایی در زمان تأدیه تعهد و با موافقت وزارت برنامه و بودجه در قالب طرحی که اعتبار آن محل برنامه مربوط و یا از محل ردیف خاصی که به همین منظور در بودجه هر سال پیش بینی می شود.

تبصره ۱- بهای کالا یا خدمات موضوع قراردادهایی که در هر سال مالی برای تأمین احتیاجات همان سال طبق مقررات منعقد و از محل اعتبارات جاری و یا عمرانی مصوب تأمین شده است مشروط بر آنکه پایان

مدت قرارداد حداکثر آخر همان سال مالی بوده ولی به عللی که خارج از اختیار طرفین قرارداد و یا یکی از آنها است کلا و یا بعضا در سال مالی بعد به مرحله تعهد می‌رسد با تایید وزارت امور اقتصادی و دارایی حسب مورد از محل اعتبارات مذکور در بندهای (۱) و (۲) این ماده قابل پرداخت است.

تبصره ۲- وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است ترتیبی اتخاذ نماید که در صورت لزوم مانده وجوه مصرف نشده مربوط به اعتبارات واحدهای خارج از کشور وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی در پایان هر سال مالی با رعایت مفاد آیین نامه موضوع ماده ۵۴ این قانون به پای تنخواه گردان سال بعد واحدهای مذکور محسوب گردد.

تبصره ۳- چک‌هایی که تا پایان هر سال عهده حسابهای خزانه صادر می‌شود پرداخت آن سال محسوب می‌شود.

ماده ۶۴- اعتبارات مصوب از محل درآمدهای اختصاصی تا آخر سال مالی در حدود وصولی درآمدهای مربوط قابل تعهد و پرداخت می‌باشد و مانده وجوه اعتبارات از محل درآمد اختصاصی مصرف نشده هر سال باید تا پایان فروردین ماه سال بعد به خزانه برگشت داده شود تا به حساب درآمد عمومی کشور منظور گردد. تعهداتی که تا آخر سال مالی با رعایت مقررات در حدود اعتبار مصوب و درآمدهای وصولی مربوط ایجاد شده و پرداخت نشده باشد در سال‌های بعد از محل اعتبار موضوع بند یک ماده ۶۳ این قانون قابل پرداخت خواهد بود.

تبصره ۱- هر مبلغ از درآمدهای اختصاصی موضوع این ماده که زائد بر میزان پیش‌بینی شده در بودجه‌های مصوب مربوط وصول شود، قابل مصرف نبوده و باید به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.

تبصره ۲- سازمان تأمین اجتماعی از شمول مقررات این ماده مستثنی است و مشمول مقررات مربوط به خود می‌باشد.

ماده ۶۶- در مورد بودجه شورای نگهبان و مجلس شورای اسلامی رعایت مقررات این قانون الزامی نیست و مصرف اعتبارات هر یک از آنها تابع آئیننامه داخلی خاص هر کدام خواهد بود و اعتبارات مزبور بر اساس درخواست وجه از طرف دبیر شورای نگهبان و رئیس مجلس شورای اسلامی و یا مقاماتی که از طرف ایشان مجاز هستند توسط خزانه قابل پرداخت می‌باشد.

ماده ۶۷- عناوین کمک مندرج در بودجه کل کشور منحصرناظر بر اعتبارات جاری است.

ماده ۶۸- بودجه هر یک از وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و واحدهای وابسته به آنها باید به طور کامل و جداگانه در بودجه کل کشور درج شود و منظور کردن اعتبار تحت عنوان کمک ضمن بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی برای پرداخت به واحدهای تابعه و وابسته همان وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی دیگر و همچنین پرداخت هر نوع وجه از این بابت ممنوع است.

ماده ۶۹- اعتباراتی که در قانون بودجه کل کشور بعنوان کمک برای عملیات جاری شرکتهای دولتی منظور میشود بموجب حواله و درخواست وجه مقامات مجاز شرکتهای مذکور با رعایت مقررات مربوط توسط خزانه قابل پرداخت خواهد بود. هرگاه پس از پایان سال مالی زیان شرکت بر اساس تراز نامه و حساب سود و

زیان مصوب مجمع عمومی از مبلغ پیش بینی شده در بودجه مصوب مربوط کمتر باشد شرکت مکلف است ابتدا زیان حاصله را از محل منابع داخلی پیش بینی شده در بودجه مصوب خود تأمین و از کمک دولت فقط برای جبران باقیمانده زیان استفاده نماید و مازاد کمک دریافتی از دولت ناشی از تقلیل زیان پیش بینی شده را به حساب خزانه واریز نماید .

تبصره - شرکتهای دولتی مکلفند حداکثر ظرف مدت یکماه پس از تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان توسط مجمع عمومی وجوه قابل برگشت موضوع این ماده را به خزانه مسترد نمایند .

ماده ۷۰- کلیه وجوهی که خارج از منابع داخلی شرکتهای دولتی و اعتبارات دستگاههای اجرایی بابت خرید و تدارک مواد غذایی و کالاهای اساسی مورد نیاز عامه اختصاص داده می شود باید منحصرأ به مصرف تدارک همان مواد و کالاها برسد. وجوه حاصل از فروش مواد و کالاهای مزبور باید مستقیماً به منظور واریز وجوه دریافتی از این بابت به حسابهای بانکی مربوط تودیع شود. زیان احتمالی حاصل از خرید و فروش این قبیل مواد و کالاها بر اساس قوانین و مقررات مربوط و در حدود اعتبارات مصوب پس از رسیدگی و تایید حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی قابل پرداخت و احتساب به هزینه قطعی می باشد.

تبصره ۱- حساب خرید و فروش مواد و کالاهای مزبور باید به طور مجزا از عملیات مالی دستگاه اجرایی مربوط نگهداری شود به ترتیبی که رسیدگی حسابهای مذکور به طور مستقل امکان پذیر باشد.

تبصره ۲- در موارد لزوم بنا به پیشنهاد دستگاه اجرایی مربوط و موافقت وزارت برنامه و بودجه قبل از رسیدگی حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی حداکثر تا معادل ۷۰ درصد مبلغ زیان پیش بینی شده مربوط به خرید و فروش کالاهای موضوع این ماده به طور علی الحساب قابل پرداخت می باشد.

تبصره ۳- هر نوع تخلف از مقررات این ماده در حکم تصرف غیر قانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب خواهد شد.

ماده ۷۱- پرداخت کمک و یا اعانه به افراد و مؤسسات غیر دولتی از محل بودجه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی جز در مواردی که به اقتضای وظایف قانونی مربوط ناگزیر از تأدیه چنین وجوهی میباشد ممنوع است . ضوابط پرداخت این قبیل کمک ها و اعانات بتصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید و وجوه پرداختی از این بابت توسط ذیحسابان دستگاههای پرداخت کننده با اخذ رسید از دریافت کننده به حساب هزینه قطعی منظور خواهد شد مگر آنکه در ضوابط مذکور ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

تبصره - دولت مکلف است بر مصرف اعتباراتی که بعنوان کمک از محل بودجه وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و یا از محل اعتبارات منظور در سایر ردیفهای بودجه کل کشور به مؤسسات غیر دولتی پرداخت میشود نظارت مالی اعمال کند . نحوه نظارت مذکور تابع آئیننامه ای است که بنا به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت برنامه و بودجه بتصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

ماده ۷۲- مصرف اعتبارات جاری و عمرانی منظور در بودجه کل کشور تابع مقررات این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت می باشد.

تبصره ۱- مصرف اعتبارات از محل درآمدهای اختصاصی بر اساس بودجه‌های مصوب جز در مواردی که در این قانون برای آنها تعیین مکلف شده است تابع مقررات قانونی مربوط می‌باشد و در صورتی که دستگاههای اجرایی ذیربط دارای مقررات قانونی خاص برای این موضوع نباشند اعتبارات مذکور بر اساس قوانین و مقررات عمومی دولتی قابل مصرف خواهد بود.

تبصره ۲- مصرف درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار شرکت‌های دولتی بر اساس بودجه‌های مصوب جز در مواردی که در این قانون برای آنها تعیین تکلیف شده است تابع مقررات قانونی مربوط می‌باشد لکن اجرای طرحهای عمرانی شرکت‌های مذکور از نظر مقررات مالی و معاملاتی تابع مفاد این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت خواهد بود. شرکتها و سازمانهای دولتی که شمول مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول مفاد این ماده خواهند بود.

تبصره ۳- در صورتی که مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی دارای مقررات قانونی خاصی برای مصرف اعتبارات خود باشند می‌توانند اعتبارات جاری را که از محل اعتبارات منظور در قانون بودجه کل کشور در اختیار آنها گذارده می‌شود جز در مواردی که در این قانون صراحتاً برای آن تعیین تکلیف شده است طبق مقررات مربوط به خود به مصرف برسانند. در مواردی که اعتبارات موضوع این تبصره از محل اعتبارات منظور در بودجه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به عنوان کمک در اختیار مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی گذارده می‌شود. ذیحساب دستگاه پرداخت کننده کمک و جوه پرداختی از این بابت را با اخذ رسید مؤسسه دریافت کننده به هزینه قطعی منظور خواهد نمود.

تبصره ۴- اعتبارات طرحهای عمرانی مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی تابع این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت می‌باشد.

تبصره ۵- حساب و اسناد هزینه مربوط به اعتبارات جاری و طرحهای عمرانی (سرمایه گذاری ثابت) مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی باید قبل از تصویب مراجع قانونی ذیربط وسیله حساب‌رسان منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی رسیدگی شود و حساب سالانه آنها برای حسابرسی به دیوان محاسبات کشور تحویل گردد.

تبصره ۶- آیین نامه‌های مالی و معاملاتی مربوط به اعتبارات جاری آن دسته از مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی که به موجب قانون از شمول مقررات عمومی مستثنی شده و یا بشود با رعایت قانون دیوان محاسبات کور توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تنظیم و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۷۵- مقررات مربوط به نحوه درخواست وجه برای هزینه‌های دستگاههای اجرایی در مرکز و شهرستانها و نیز مقررات مربوط به ابلاغ اعتبار و حواله‌های نقدی به موجب دستورالعملی خواهد بود که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به موقع اجرا گذارده خواهد شد.

تبصره - حداکثر تا اول اردیبهشت ماه هر سال باید بودجه عمرانی مصوب آن سال و اعتبارات کلیه دستگاهها و موافقتنامه‌ها به آنها ابلاغ و مقداری از اعتبارات طبق قانون به دستگاههای مجری تخصیص داده شود.

ماده ۷۷- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی میتوانند برای رفع احتیاجات سال بعد در مواردی که موضوعی جنبه فوری و فوتی دانسته و تأخیر در انجام آن منجر به زیان و خسارت دولت گردد به پیشنهاد بالاترین مقام

اجرائی دستگاه مربوط و تأیید سازمان برنامه و بودجه با موافقت وزارت امور اقتصادی و دارائی قراردادهای لازم برای خرید کالا یا خدمات مورد نیاز با رعایت مقررات منعقد نمایند مشروط بر اینکه مبلغ اینگونه قراردادها به تشخیص وزارت برنامه و بودجه در هر مورد حداکثر بیش از اعتبار مصوب و مشابه آن در آن سال و یا در صورت جدید بودن موضوع مجموعاً در مورد هر دستگاه اجرائی حداکثر بیش از ده درصد مجموع اعتبارات غیر پرسنلی مصوب واحد مربوط نباشد. چنانچه در اجرای قرارداد منعقد و بر اساس مقررات مربوط پرداخت وجوهی بعنوان پیش پرداخت ضرورت پیدا کند و یا قراردادهای مزبور قبل از پایان سال مالی به مرحله تعهد برسد، وزارت امور اقتصادی و دارائی میتواند وجوه لازم را بعنوان پیش پرداخت (از محل اعتبار خاصی که در اجرای این ماده در بودجه هر سال پیش بینی میشود) تأدیه نماید و در سال بعد پس از تصویب بودجه رأساً از اعتبارات دستگاه مربوط واریز نماید.

ماده ۷۹- معاملات وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی اعم از خرید و فروش و اجاره و استجاره و پیمانکاری و اجرت کار و غیره (باستثناء مواردی که مشمول مقررات استخدامی میشود) باید برحسب مورد از طریق مناقصه یا مزایده انجام شود مگر در موارد زیر:

۱- در مورد معاملاتی که طرف معامله وزارتخانه یا مؤسسه دولتی و یا شرکت دولتی باشد.
۲- در مورد معاملاتی که انجام آنها به تشخیص و مسوولیت بالاترین مقام دستگاه اجرائی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها با نهادهای و مؤسسات و شرکتهای مشروحه زیر:
الف- مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و مؤسسات تابعه که بیش از پنجاه درصد سهام و یا سرمایه و یا مالکیت آنها متعلق به مؤسسات و نهادهای مذکور باشد.

ب- شرکتهای تعاونی مصرف و توزیع کارکنان وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی که بر اساس قوانین و مقررات ناظر بر شرکتهای تعاونی تشکیل و اداره میشوند.

ج- شرکتهای و مؤسسات تعاونی تولید و توزیع که تحت نظارت مستقیم دولت تشکیل و اداره میگردند که مقرون به صرفه و صلاح دولت باشد.

۳- در مورد خرید اموال و خدمات و حقوقی که به تشخیص و مسوولیت وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها منحصر بفرود بوده و دارای انواع مشابه نباشد.

۴- در مورد خرید یا استیجاره اموال غیر منقول که به تشخیص و مسوولیت وزیر و یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها با کسب نظر کارشناس رسمی دادگستری و یا کارشناس خبره و متعهد رشته مربوطه انجام خواهد شد.

۵- در مورد خرید خدمات هنری با رعایت موازین اسلامی و صنایع مستظرفه و خدمات کارشناسی

۶- در مورد خرید کالاهای انحصاری دولتی و یا سایر کالاهائی که دارای فروشنده انحصاری بوده و برای آنها از طرف دستگاههای ذیربط دولتی نرخهای معینی تعیین و اعلام شده باشد.

۷- در مورد خرید کالاهای مورد مصرف روزانه که در محل از طرف دستگاههای ذیربط دولتی و یا شهرداریها برای آنها نرخ ثابتی تعیین شده باشد.

۸- در مورد کالاهای ساخت کارخانه های داخلی و کرایه حمل و نقل بار از طریق زمینی که از طرف دستگاههای دولتی ذیربط برای آنها نرخ تعیین شده باشد.

۹- در مورد کرایه حمل و نقل هوایی - دریائی - هزینه مسافرت و نظائر آن در صورت وجود نرخ ثابت و مقطوع .

۱۰- در مورد تعمیر ماشین آلات ثابت و متحرک به تشخیص و مسوولیت وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها .

۱۱- در مورد خرید قطعات یدکی برای تعویض یا تکمیل لوازم و تجهیزات ماشین آلات ثابت و متحرک موجود و همچنین ادوات و ابزار و وسایل اندازه گیری دقیق و لوازم آزمایشگاههای علمی و فنی و نظائر آن با تعیین بهای مورد معامله حداقل وسیله یکنفر کارشناس خبره و متعهد رشته مربوط که حسب مورد توسط وزیر یا بالاترین مقام دستگاه اجرائی در مرکز و یا استان و یا مقامات مجاز از طرف آنها انتخاب خواهد شد ، پس از تأیید مقامات مذکور در این ردیف .

۱۲- در مورد معاملاتی که به تشخیص هیأت وزیران به ملاحظه صرفه و صلاح دولت باید مستور بماند .

۱۳- در مورد چاپ و صحافی که بموجب آئیننامه خاصی که بنا به پیشنهاد وزارت ارشاد اسلامی و تأیید وزارت امور اقتصادی و دارائی به تصویب هیأت وزیران میرسد ، انجام خواهد شد .

۱۴- در مورد فروش کالاها و خدماتی که مستقیماً توسط وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی تولید و ارائه میشود و نرخ فروش آنها توسط مراجع قانونی مربوط تعیین میگردد .

تبصره - انجام معاملات موضوع ردیفهای ۱ و ۲ این ماده بدون رعایت تشریفات مناقصه و یا مزایده مشروط بر آن است که دستگاه فروشنده ، مورد معامله را در اختیار داشته یا تولید کننده یا انجام دهنده آن باشد یا اینکه وظیفه تهیه و توزیع و فروش مورد معامله را بعهده داشته باشد .

ماده ۸۰- معاملات دولتی به سه دسته جزئی، متوسط و عمده به شرح زیر تقسیم می شود:

الف - معاملات جزئی: معاملاتی است که مبلغ آن از سیصد هزار ریال تجاوز نکند.

ب - معاملات متوسط: معاملاتی است که مبلغ آن از سیصد هزار ریال بیشتر باشد و از دو میلیون ریال تجاوز ننماید.

ج - معاملات عمده: معاملاتی است که مبلغ آن از دو میلیون ریال بیشتر باشد.

تبصره ۱- مبنای نصاب در خرید برای معاملات جزئی و متوسط مبلغ مورد معامله و در مورد معاملات عمده مبلغ برآورد است.

تبصره ۲- مبنای نصاب در فروش مبلغ ارزیابی کاردان خبره و متعهد رشته مربوط که توسط دستگاه اجرایی ذیربط انتخاب می شود خواهد بود.

ماده ۹۰- اعمال نظارت مالی بر مخارج وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی از نظر انطباق پرداختها با مقررات این قانون و سایر قوانین و مقررات راجع به هر نوع خرج، به عهده وزارت امور اقتصاد و دارایی است.

تبصره - نظارت عملیاتی دولت بر اجرای فعالیتها و طرحهای عمرانی که هزینه آنها از محل اعتبارات جاری و عمرانی منظور در قانون بودجه کل کشور تأمین می شود، به منظور ارزشیابی و از نظر مطابقت عملیات و نتایج حاصله با هدفها و سیاستهای تعیین شده در قوانین برنامه عمرانی و قوانین بودجه کل

کشور و مقایسه پیشرفت کار با جدولهای زمان بندی به ترتیبی که در قانون برنامه و بودجه کشور مقرر شده و یا خواهد شد کماکان به عهده وزارت برنامه و بودجه می‌باشد.

ماده ۹۴- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است با رعایت قوانین و مقررات نسبت به ایجاد وحدت رویه در مورد اعمال نظارت قبل از خرج اقدام نماید.

ماده ۹۵- کلیه ذیحسابان وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی مکلفند نسخه اول صورتحساب دریافت و پرداخت هر ماه را همراه با اصل اسناد و مدارک مربوط منتهی تا آخر ماه بعد و حساب نهایی هر سال را حداکثر تا پایان خرداد ماه سال بعد به ترتیبی که در اجرای ماده ۳۹ قانون دیوان محاسبات کشور مقرر می‌شود به دیوان مذکور تحویل و نسخه دوم صورتحسابهای مذکور را بدون ضمیمه کردن اسناد و مدارک به نحوی که وزارت امور اقتصادی و دارایی معین می‌کند به وزارت نامبرده ارسال نمایند.

تبصره ۱- صورتحسابهای فوق باید به امضا بالاترین مقام دستگاه اجرایی مربوط و یا مقام مجاز از طرف او و ذیحساب و گواهی نماینده دیوان محاسبات کشور رسیده باشد.

تبصره ۲- مواعد تنظیم و ارسال صورتحسابهای موضوع این ماده توسط دیوان محاسبات کشور با هماهنگی وزارت امور اقتصادی و دارایی قابل تغییر می‌باشد.

تبصره ۳- نحوه حسابرسی یا رسیدگی دیوان محاسبات کشور نسبت به صورتحسابها و اسناد و مدارک موضوع این ماده در آیین نامه‌های اجرایی قانون دیوان محاسبات کشور معین خواهد شد.

تبصره ۴- در موارد اضطراری نظیر سیل و آتش سوزی در صورتی که به تشخیص هیاتی مرکب از نماینده مجلس شورای اسلامی و وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور دسترسی به اصل مدارک جهت انضمام به اسناد و صورتحساب‌های ماهانه میسر نباشد، ذیحساب مربوط می‌تواند نسخ دیگر و یا تصویر مدارک را به جای مدارک اصلی به اسناد صورتحسابها ضمیمه نماید موارد شمول و نحوه اجرای این تبصره مشترکا توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور تهیه و به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

ماده ۹۶- دستگاههای اجرایی مکلفند به ترتیبی که هیات وزیران معین خواهد نمود حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از پایان هر سال مالی گزارش عملیات انجام شده طی آن سال را بر اساس اهداف پیش‌بینی شده در بودجه مصوب به دیوان محاسبات کشور و وزارت برنامه و بودجه و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال دارند.

ماده ۹۸- شرکت‌های دولتی مکلفند ترازنامه و حساب سود و زیان خود را بلافاصله پس از تصویب مجمع عمومی مربوط برای درج در صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال نمایند.

ماده ۹۹- شرکت‌های دولتی مکلفند صورت حساب دریافت و پرداخت طرحهای عمرانی (اعتبارات سرمایه گذاری ثابت) خود را طبق دستور العملی که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تنظیم خواهد شد تهیه و پس از تصویب مجمع عمومی مربوط بلافاصله جهت درج در صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به

وزارت امور اقتصادی و دارائی ارسال نمایند. مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت موضوع ماده ۱۳۰ این قانون نیز مشمول حکم این ماده میباشند.

ماده ۱۰۰ - کلیه مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی موضوع ماده ۵ این قانون مکلفند صورتحساب دریافت و پرداخت سالانه خود اعم از اعتبارات جاری و یا طرحهای عمرانی (اعتبارات سرمایه گذاری ثابت) را مطابق دستور العملی که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارائی تهیه و ابلاغ خواهد شد تنظیم و پس از تصویب مراجع ذیربط حداکثر تا پایان شهریور ماه سال بعد جهت درج در صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارائی ارسال دارند.

تبصره - نهادها و مؤسسات مشمول این ماده پس از به تصویب رسیدن آئیننامه مالی مربوط در اجرای تبصره ۶ ماده ۷۲ این قانون در مورد تنظیم و ارسال صورت حسابهای فوق در موعد و به ترتیب مقرر در آئیننامه مذکور عمل خواهند کرد.

ماده ۱۰۱ - خزانه مکلف است صورتحساب دریافتها و پرداختهای ماهانه حسابهای درآمد متمرکز در خزانه را به تفکیک انواع حسابها حداکثر ظرف مدت دو ماه تهیه و به دیوان محاسبات کشور تحویل نماید. طبقه بندی انواع حسابهای مذکور در این ماده با در نظر گرفتن طبقه بندی درآمدها و اعتبارات در قانون بودجه کل کشور توسط وزارت امور اقتصادی و دارائی تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۱۰۲ - پیش پرداختها در سالی که به مرحله تعهد می رسد و علی الحسابها در سالی که تصفیه می شود به حساب قطعی همان سال محسوب و در صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور جمعاً و خرجاً منظور می شود.

ماده ۱۰۳ - وزارت امور اقتصادی و دارائی مکلف است صورتحساب عملکرد هر سال مالی را حداکثر تا پایان آذر ماه سال بعد طبق تقسیمات و عناوین درآمد و سایر منابع تأمین اعتبار و اعتبارات مندرج در قانون بودجه سال مربوط تهیه و همراه با صورت گردش نقدی خزانه حاوی اطلاعات زیر:

الف - صورتحساب دریافتهای خزانه شامل:

۱- موجودی اول سال خزانه.

۲- درآمدهای وصولی سال مالی مربوط.

۳- سایر منابع تأمین اعتبار.

۴- واریز پیش پرداختهای سالهای قبل.

ب- صورتحساب پرداختهای خزانه شامل:

۱- پرداختی از محل اعتبارات و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در قانون بودجه سال مربوط.

۲- پیش پرداختها.

۳- پیش پرداختهای سالهای قبل که به پای اعتبارات مصوب سال مالی منظور شده است.

۴- موجودی آخر سال.

به طور همزمان یک نسخه به دیوان محاسبات کشور و یک نسخه به هیات وزیران تسلیم نماید.

ماده ۱۰۴- دیوان محاسبات کشور مکلف است (مطابق اصل ۵۵ قانون اساسی) با بررسی حسابها و اسناد و مدارک و تطبیق با صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور نسبت به تهیه تفریغ بودجه سالانه اقدام و هر سال گزارش تفریغ بودجه سال قبل را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم و هر نوع تخلف از مقررات این قانون را رسیدگی و به هیاتهای مستشاری ارجاع نماید.

ماده ۱۰۵- ذیحسابان و سایر ماموران مالی در اجرای تکالیف و مسئولیتهایی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی به آنها محول می‌شود، موظفند به تکالیف و مسئولیتهای محوله عمل نمایند و کلیه مسئولان دستگاههای اجرایی و کارکنان ذیحسابی‌ها مکلف به همکاری و تشریک مساعی در این مورد خواهند بود. متخلفین با اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی و یا دادستان دیوان محاسبات کشور به موجب رای هیاتهای مستشاری دیوان مزبور حسب مورد به مجازاتهای زیر محکوم خواهند شد:

- ۱- اخطار کتبی بدون درج در پرونده استخدامی.
- ۲- توبیخ کتبی با درج در پرونده استخدامی.
- ۳- کسر حقوق و مزایا تا حداکثر یک سوم از یک ماه تا سه ماه.
- ۴- انفصال موقت از سه ماه تا یک سال.

ماده ۱۰۶- مسئولیت حفظ و حراست و نگهداری حساب اموال منقول دولتی و غیر منقول در اختیار وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی یا وزارتخانه یا مؤسسه دولتی استفاده کننده و نظارت و تمرکز حساب اموال مزبور با وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌باشد. در اجرای این ماده وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است در مواردی که لازم تشخیص دهد به حساب و موجودی اموال وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی به طرق مقتضی رسیدگی نماید و دستگاههای مزبور مکلف به همکاری و ایجاد تسهیلات لازم در این زمینه خواهند بود و در هر حال رسیدگی و نظارت وزارت امور اقتصادی و دارایی رفع مسئولیت دستگاههای دولتی مربوط نخواهد بود.

تبصره - اسلحه و مهمات و سایر تجهیزات نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران اعم از نظامی و انتظامی از لحاظ رسیدگی و نظارت وزارت امور اقتصادی و دارایی از شمول حکم این ماده مستثنی است و تابع مقررات مربوطه به خود می‌باشد. فهرست سایر تجهیزات موضوع این تبصره به پیشنهاد وزارتین دفاع و سپاه و تصویب شورای عالی دفاع تعیین خواهد شد.

ماده ۱۲۲- آیین نامه مربوط به نحوه اجرای فصل پنجم این قانون و چگونگی رسیدگی و نظارت و تمرکز حساب اموال منقول و غیر منقول دولت از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۲۸- نمونه اسنادی که برای پرداخت هزینه‌ها مورد قبول واقع می‌شود و همچنین مدارک و دفاتر و روش نگهداری حساب با موافقت وزارت دارایی و تایید دیوان محاسبات کشور تعیین می‌شود و دستورالعمل‌های اجرایی این قانون از طرف وزارت مزبور ابلاغ خواهد شد.

ماده ۱۳۲ - مجامع عمومی شرکتهای دولتی مکلفند ظرف شش ماه پس از پایان سال مالی ترازنامه و حساب سود و زیان (شامل عملیات جاری و طرحهای عمرانی) شرکت را رسیدگی و تصویب نمایند.

تبصره ۱- ترازنامه و حساب سود و زیان (شامل عملیات جاری و طرحها عمران) در صورت قابل طرح و تصویب در مجمع عموم خواهد بود که از طرف حسابرس منتخب وزارت امور اقتصاد و دارائی مورد رسیدگی قرار گرفته و گزارش حسابرسی را همراه داشته باشد.

تبصره ۲- هیأت مدیره و یا هیأت عامل حسب مورد در شرکت های دولتی مکلف است پس از پایان سال مالی حداکثر تا پایان هر دوماه ترازنامه و حساب سود و زیان و ضمائم مربوط ر جهت رسیدگی به حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارائی تسلیم نماید. حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارائی مکلف است پس از وصول ترازنامه و حساب سود و زیان و ضمائم مربوط حداکثر ظرف مدت دو ماه رسیدگیهای لازم را انجام داده و گزارش حسابرسی را به مقامات و مراجع ذیربط تسلیم نماید.

تبصره ۳- موعده مقرر برای تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان و ضمائم مربوط از طرف هیأت مدیره و یا هیأت عامل به حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارائی حداکثر تا دو ماه و مهلت رسیدگی حسابرس منتخب وزارت امور اقتصادی و دارائی حداکثر تا سه ماه با ارائه دلایل قابل توجیهی که به تأیید وزارت امور اقتصادی و دارائی برسد قابل تمدید است.

ماده ۱۳۳- در صورتیکه پس از تشکیل مجامع عمومی ترازنامه و حساب سود و زیان شرکتهای دولتی به دلایل موجهی قابل تصویب نباشد، مجامع عمومی مکلفند هیأت عامل شرکت را حسب مورد موظف نمایند در مهلتی که تعیین میشود نسبت به رفع ایرادات و اشکالات اقدام نمایند و مجدداً ترتیب مجمع عمومی را برای تصویب ترازنامه و حساب سود و زیان بدهند، در هر حال ترازنامه و حساب سود و زیان هر سال مالی شرکت های دولتی باید حداکثر تا ثانیان آذر ماه سال بعد بتصویب مجامع عمومی آنها رسیده باشد.

تبصره - تصویب تراز نامه و حساب سود و زیان شرکتهای دولتی از طرف مجامع عمومی مربوط مانع از تعقیب قانونی تخلفات احتمالی مسوولان امر در رابطه با عملکرد شرکت نخواهد بود.

ماده ۱۳۴- انحلال شرکتهای دولتی منحصرأ با اجازه قانون مجاز میباشد مگر آنکه در اساسنامه های مربوط ترتیبات دیگری مقرر باشد.

ماده ۱۳۵ - شرکتهای دولتی مکلفند هر سال معادل ده درصد سود ویژه شرکت را که بمنظور افزایش بنیه مالی شرکت دولتی بعنوان اندوخته قانونی موضوع نمایند تا وقتی که اندوخته مزبور معادل سرمایه ثبت شده شرکت بشود.

تبصره - افزایش سرمایه شرکت از محل اندوخته قانونی مجاز نمی باشد.

ماده ۱۳۶- سود و زیان حاصل از تسعیر دارائیهها و بدهیهای ارزی شرکتهای دولتی درآمد یا هزینه تلقی نمی گردد. مابه التفاوت حاصل از تسعیر دارائیهها و بدهیهای مذکور باید در حساب « ذخیره تسعیر دارائیهها و بدهیهای ارزی » منظور شود. در صورتیکه در پایان سال مالی مانده حساب ذخیره مزبور بدهکار باشد این مبلغ به حساب سود و زیان همان سال منظور خواهد شد.

تبصره - در صورتیکه مانده حساب ذخیره تسعیر دارائیه‌ها و بدهیهای ارزی در پایان سال مالی از مبلغ سرمایه ثبت شده شرکت تجاوز نماید مبلغ مازاد پس از طی مراحل قانونی قابل انتقال به حساب سرمایه شرکت می باشد .

ماده ۱۳۷- وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی مکلفند کلیه اطلاعات مالی مورد درخواست وزارت امور اقتصادی و دارایی را که در اجرای این قانون برای انجام وظایف خود لازم بدانند مستقیماً در اختیار وزارتخانه مذکور قرار دهند.

ماده ۱۳۹- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است به منظور فراهم آوردن موجبات نظارت مالی فراگیر بر هزینه‌های دستگاههای دولتی و نیز تجهیز کارد مالیاتی و حسابرسی طبق اساسنامه ای که به پیشنهاد وزارت مذکور به تصویب هیات وزیران خواهد رسید، نسبت به تاسیس آموزشگاه عالی اختصاصی برای این امر اقدام نماید و هزینه آن بر اساس تبصره ۶۵ قانون بودجه سال ۱۳۶۰ تأمین می‌شود.

قانون دیوان محاسبات کشور

ماده ۱- هدف دیوان محاسبات کشور با توجه به اصول مندرج در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از اعمال کنترل و نظارت مستمر مالی به منظور پاسداری از بیت المال از طریق :

الف- کنترل عملیات و فعالیتهای مالی کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و سایر دستگاههایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده میکنند.

ب- بررسی و حسابرسی وجوه مصرف شده و درآمدها و سایر منابع تأمین اعتبار در ارتباط با سیاستهای مالی تعیین شده در بودجه مصوب با توجه به گزارش عملیاتی و محاسباتی مأخوذه از دستگاههای مربوطه.

ج- تهیه و تدوین گزارش تفریغ بودجه بانضمام نظرات خود و ارائه آن به مجلس شورای اسلامی.

ماده ۲- حسابرسی یا رسیدگی کلیه حسابهای درآمد و هزینه و سایر دریافتها و پرداختها و نیز صورتهای مالی دستگاهها از نظر مطابقت با قوانین و مقررات مالی و سایر قوانین مربوط و ضوابط لازم الاجراء تبصره- منظور از دستگاهها در این قانون کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و سایر واحدها که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند و به طور کلی هر واحد اجرایی که بر طبق اصول ۴۴ و ۴۵ قانون اساسی مالکیت عمومی بر آنها مترتب بشود، می‌باشد. واحدهایی که شمول مقررات عمومی در مورد آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول این تعریف می‌باشند.

وظایف و اختیارات

ماده ۳- بررسی وقوع عملیات مالی در دستگاهها به منظور اطمینان از حصول و ارسال صحیح و به موقع درآمد و یا انجام هزینه و سایر دریافتها و پرداختها

ماده ۴- رسیدگی به موجودی حساب اموال و دارائیهای دستگاهها

ماده ۵- بررسی جهت اطمینان از برقراری روشها و دستورالعملهای مناسب مالی و کاربرد مؤثر آنها در جهت نیل به اهداف دستگاههای مورد رسیدگی

ماده ۶- اعلام نظر در خصوص لزوم وجود مرجع کنترل کننده داخلی و یا عدم کفایت مرجع کنترل کننده موجود در دستگاههای مورد رسیدگی با توجه به گزارشات حسابرسیها و رسیدگیهای انجام شده جهت حفظ حقوق بیت المال.

ماده ۷- رسیدگی به حساب کسری ابوابجمعی و تخلفات مالی و هر گونه اختلاف حساب مامورین ذیربط دولتی در اجرای قوانین و مقررات به ترتیب مقرر در این قانون

ماده ۹- دیوان محاسبات کشور مستقیماً زیر نظر مجلس شورای اسلامی می باشد و در امور مالی و اداری استقلال داشته و اعتبار مورد نیاز آن با پیشنهاد دیوان مذکور پس از تأیید کمیسیون دیوان محاسبات و بودجه مجلس شورای اسلامی جداگانه در لایحه بودجه کل کشور منظور می شود. تشخیص، انجام تعهد و تسجیل هزینه های آن با رعایت قوانین و مقررات از وظایف رئیس دیوان محاسبات و یا کسانی است که از طرف وی مجاز به این امور بشوند.

تبصره - دیوان محاسبات کشور از لحاظ مقررات مالی تابع آئین نامه خاصی خواهد بود که ظرف مدت ۲ ماه از تاریخ تصویب این اصلاحیه تهیه و با رعایت اصل (۷۴) قانون اساسی جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی تقدیم می گردد.

ماده ۱۲- دیوان محاسبات کشور دارای یک دادسرا و حداقل سه و حداکثر هفت هیأت مستشاری می باشد. هر هیأت مرکب از سه مستشار است که یکی از آنها رئیس هیأت خواهد بود.

ماده ۲۱- دادستان دیوان محاسبات کشور در حدود قوانین و مقررات مالی در حفظ حقوق بیت المال اقدام می نماید و در انجام وظایف خود می تواند به هر یک از دستگاهها شخصا مراجعه و یا این ماموریت را به یکی از دادیاران محول نماید.

تبصره ۱- هر گاه در مواعید مقرر حساب ماهانه یا سالانه و صورتهای مالی و هر نوع سند و یا مدرک مورد نیاز در اختیار دیوان محاسبات کشور قرار نگیرد، دادستان دیوان محاسبات کشور موظف است به محض اعلام، علیه مسئول یا مسئولین امر دادخواست تنظیم و جهت طرح در هیأت هایمستشاری به رئیس دیوان محاسبات کشور ارسال نماید.

تبصره ۲- دادستان دیوان محاسبات کشور موظف است به مورد کسری ابوابجمعی مسئولین و موارد مذکور در ماده (۲۳) این قانون و همچنین سایر مواردی که رسیدگی به آنها در صلاحیت دیوان محاسبات کشور می باشد، رسیدگی و پس از تکمیل پرونده با صدور دادخواست مراتب راجع به هیأت های مستشاری به رئیس دیوان محاسبات کشور اعلام دارد.

تبصره ۳- رئیس دیوان محاسبات کشور مکلف است حداکثر ظرف ده روز دادخواست دادستان را به هیئتهای مذکور ارجاع دهد.

- ماده ۲۳- هیأت‌های مستشاری علاوه بر موارد مذکور در این قانون به موارد زیر نیز رسیدگی و انشاء رأی می‌نماید.
- الف- عدم ارائه صورتهای مالی، حساب درآمد و هزینه، دفاتر قانونی و صورت حساب کسری و یا اسناد و مدارک در موعد مقرر به دیوان محاسبات کشور.
- ب- تعهد زائد بر اعتبار و یا عدم رعایت قوانین و مقررات مالی
- ج- عدم واریز به موقع درآمد و سایر منابع تأمین اعتبار منظور در بودجه عمومی به حساب مربوط و همچنین عدم واریز وجوهی که به عنوان سپرده یا وجه الضمان و یا وثیقه و یا نظائر آنها دریافت می‌گردد.
- د- عدم پرداخت به موقع تعهدات دولت که موجب ضرر و زیان به بیت المال می‌گردد.
- ه- سوء استفاده و غفلت و تسامح در حفظ اموال و اسناد و وجوه دولتی و یا هر خرج یا تصمیم نادرست که باعث اتلاف باتضییع بیت المال بشود.
- ی- رسیدگی و صدور رأی نسبت به گزارشهای حسابرسی و گواهی حسابهای صادره توسط دیوان محاسبات کشور
- و- پرونده‌های کسری ابوابجمعی مسئولین مربوط
- ز- ایجاد موانع و محظورات غیرقابل توجیه از ناحیه مسئولین ذیربط دستگاهها در قبال ممیزین و یا حسابرسها و سایر کارشناسان دیوان محاسبات کشور در جهت انجام وظایف آنان
- ح- پرداخت و دریافت‌هایی که خلاف قوانین موجود به دستور کتبی مقامات مسئول صورت گیرد.
- ط- تأیید و یا صدور رأی نسبت به گزارشات حسابرسان داخلی و خارجی شرکتها و مؤسسات و سازمانهای مربوط
- تبصره ۱- هیأتها در صورت احراز وقوع تخلف ضمن صدور رأی نسبت به ضرر و زیان وارده متخلفین را حسب مورد به مجازاتهای اداری ذیل محکوم می‌نماید:
- الف- توبیخ کتبی با درج در پرونده استخدامی
- ب- کسر حقوق و مزایا حداکثر یک سوم از یکماه تا یکسال
- ج- انفصال موقت از یکماه تا یکسال
- د- اخراج از محل خدمت
- ه- انفصال دائم از خدمات دولتی
- تبصره ۲- هیأتها در صورت احراز وقوع جرم ضمن اعلام رأی نسبت به ضرر و زیان وارده، پرونده را از طریق دادرسی دیوان محاسبات کشور برای تعقیب به مراجع قضایی ارسال خواهند داشت.
- تبصره ۳- آراء هیأت‌های مستشاری در موارد بندهای (الف) و (ب) و (ج) تبصره ۱ این ماده قطعی و لازم الاجراست و در مورد بندهای (د) و (ه) در مدت ۲۰ روز از تاریخ ابلاغ در هیأتی مرکب از سه نفر از مستشاران که در پرونده مطروحه سابقه رأی نداشته باشند با تعیین رئیس دیوان محاسبات کشور قابل تجدیدنظر می‌باشد.

ماده ۲۵- هر گاه دیوان محاسبات کشور ضمن انجام وظایف به یکی از جرائم عمومی برخورد نماید مکلف است موضوع را از طریق دادستان دیوان محاسبات کشور برای تعقیب به مراجع قضایی اعلام نماید. این امر مانع از ادامه رسیدگی مزبور در دیوان محاسبات کشور نخواهد بود.

ماده ۲۶- آراء دیوان محاسبات کشور را دادستان و یا نماینده او برای اجرا به دستگاههای مربوط ابلاغ و نسخه ای از آن را به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال و در اجرای آنها مراقبت می نماید. در صورتیکه آراء مزبور بلااجرا بماند دادستان دیوان محاسبات کشور موظف است مراتب را به مجلس شورای اسلامی اعلام نماید.

ماده ۳۹- دستگاهها مکلفند حسابهای درآمد و هزینه، صورتهای مالی، اسناد و مدارک مربوط را به نحوی که دیوان محاسبات کشور تعیین می نماید به دیوان مزبور تحویل نمایند. حسابرسی و رسیدگی آنها به تشخیص دیوان محاسبات کشور در ادارات دیوان یا محل خود آن دستگاهها انجام می گیرد.

تبصره- مدت و نحوه نگهداری، حفظ اسناد، دفاتر، صورت حسابهای مالی و مدارک مزبور که توسط دستگاهها به دیوان محاسبات کشور ارسال می شود و یا مدارکی که توسط دیوان محاسبات کشور تهیه می گردد، به صورت عین و همچنین طرز تبدیل آنها به عکس یا فیلم یا میکروفیلم و یامیکروفیش یا نظائر آن و همچنین طریقه محو اسناد و مدارک مزبور به موجب دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد رئیس دیوان محاسبات کشور به تصویب کمیسیون دیوان محاسبات، بودجه و امور مالی مجلس اسلامی خواهد رسید. اسناد تبدیلی به نحو فوق در حکم اسناد اصلی است.

ماده ۴۰- تعیین نحوه حفظ و نگهداری و بایگانی صورت حسابهای مالی و اسناد و مدارک مربوط در دستگاهها به عهده دیوان محاسبات کشور است.

ماده ۴۲- دیوان محاسبات کشور برای انجام وظایف خود میتواند در تمامی امور مالی کشور تحقیق و تفحص نماید و در تمامی موارد مستقیماً مکاتبه برقرار نماید و تمام مقامات جمهوری اسلامی ایران و قوای سه گانه و سازمانها و ادارات تابعه و کلیه اشخاص و سازمانهایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می نمایند مکلف به پاسخگویی مستقیم می باشند حتی در مواردی که از قانون محاسبات عمومی مستثنی شده باشند

قانون اصلاح قانون دیوان محاسبات - مصوب ۱۳۶۲/۴/۱۶

ماده واحده- به منظور تسریع در امر رسیدگی به کلیه حسابهای وزارتخانه ها، مؤسسات، شرکتهای دولتی و سایر دستگاهها و همچنین نظارت بر عملکرد مالی دستگاههای اجرایی و رفع مشکلات و نیازهای فوری دیوان محاسبات کشور تا قبل از تصویب و ابلاغ آیین نامه های اجرایی قانون جدید و تشکیلات و مقررات استخدامی مربوط اجازه داده می شود که :

الف- دیوان محاسبات کشور حسابهای سال ۱۳۶۱ به بعد کلیه دستگاههای اجرایی را به جای انجام وظایف و تشریفات ممیزی اسناد و حسابهای سنوات قبل رسیدگی و یا حسابرسی نموده و نتایج مربوطه را جهت طرح در مجلس شورای اسلامی به اطلاع کمیسیون دیوان محاسبات مجلس برساند.

ب- رئیس دیوان محاسبات موظف است طرح تشکیلات و آیین نامه اجرایی قانون دیوان محاسبات را تا مدت ۲ ماه از تاریخ تصویب این قانون تهیه و پس از تصویب مجلس شورای اسلامی اجرا نماید و تا

زمانی که به تصویب مجلس نرسیده از نظر تشکیلات تابع مقررات سازمان امور اداری و استخدامی کشور خواهد بود.

تبصره ۱- دیوان محاسبات کشور موظف است کادر متخصص و مورد نیاز خود را از افراد دیوان محاسبات تأمین و در صورت عدم کفایت به استخدام جدید بپردازد.

تبصره ۲- نحوه رسیدگی و ممیزی به حسابهای از سال ۱۳۵۳ تا سال ۱۳۵۸ شمسی طبق دستورالعملی است که وسیله هیات موضوع تبصره ۶۶ قانون بودجه سال ۱۳۶۱ مرکب از نمایندگان مجلس شورای اسلامی وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور تهیه و ابلاغ می‌گردد.

تبصره ۳- دیوان محاسبات کشور در اجرای وظایف قانونی خود باید به نحوی عمل نماید که همیشه حسابهای جاری و سال قبل را در دست رسیدگی داشته باشد و چنانچه بر اثر عقب ماندگی حسابها و یا عدم ارسال و تصویب به موقع ترازنامه‌ها و یا سایر مشکلات اجرایی رسیدگی به حسابها بیش از ۲ سال مالی معوق بماند، دیوان محاسبات بعد از ارسال گزارش مربوطه نحوه رسیدگی به این قبیل حسابها را جهت تصویب مجلس شورای اسلامی تعیین و پیشنهاد می‌نماید.

قانون الحاق یک ماده به قانون دیوان محاسبات کشور

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون یک ماده به شرح ذیل به عنوان ماده (۸) به قانون دیوان محاسبات کشور مصوب ۱۳۶۱/۱۱/۱۱ الحاق می‌گردد:

ماده ۸- دیوان محاسبات کشور در جهت انجام وظایف قانونی خود در حدود اعتبارات مصوب می‌تواند از خدمات حسابرسیان بخش خصوصی استفاده نماید.

حسابرسیان مذکور پس از تأیید صلاحیت توسط دیوان محاسبات به عنوان حسابرس مورد تأیید آن دیوان محسوب می‌گردند.

تبصره- آئین نامه اجرائی این قانون ظرف سه ماه توسط دیوان محاسبات کشور تهیه و به تصویب کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات شورای اسلامی خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ پانزدهم اردیبهشت ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۱/۲/۲۵ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

دستورالعمل تبصره ماده ۳۹ قانون دیوان محاسبات کشور

ماده ۱- به موجب این دستورالعمل و به منظور تسهیل و رفع تکرار، عناوین صورتحسابهای مالی، حسابهای درآمد و هزینه و دفاتر و اسناد و مدارک مربوط و گزارشاتی که توسط دستگاهها به دیوان محاسبات تحویل و یا توسط دیوان تهیه می‌گردد و همچنین اسناد و مدارکی که حسب موارد قانونی و یا به تشخیص دیوان محاسبات تحویل آنها به دیوان مذکور مقرر شده یا بشود تحت عبارت "اسناد و مدارک مالی" خلاصه می‌شود.

ماده ۲- اسناد و مدارک مالی که به تدریج و با اعلام دیوان محاسبات کشور توسط دستگاهها به دیوان مزبور تحویل می‌گردد پس از تبدیل به میکروفیلم یا میکروفیش، آماده برای امحاء خواهد بود.

قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب

ماده ۱ به منظور تسریع در امر تفریغ بودجه و انجام وظیفه و وظیفه قانون دیوان محاسبات کشور مطابق با اصل ۵۵ قانون اساسی، وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است براساس ضوابط مقرر در این قانونی " صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور" هر سال را حداکثر تا پایان دی ماه سال بعد تنظیم و پس از تایید هیات وزیران جهت تهیه گزارش تفریغ بودجه به دیوان محاسبات کشور ارسال نماید.

تبصره - دستورالعمل چگونگی تهیه و تنظیم " صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور" و همچنین نمونه فرمهای مورد نیاز و چگونگی تنظیم و ارائه آن با رعایت مفاد این قانون توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور مشترکاً تعیین و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲ کلیه وزارتخانه‌ها، سازمانها، موسسات و شرکتهای دولتی و همچنین نهادهای انقلاب اسلامی و شرکتهای و سایر دستگاههایی که به نحوی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند مکلفند حسب مورد حسابها و صورتهای مالی خود را تهیه و پس از تایید و یا تصویب مراجع ذیربط در مواعد ذیل یک نسخه آن را به وزارت امور اقتصادی و دارایی تسلیم و مراتب را به دیوان محاسبات کشور اعلام نمایند.

الف - در مورد وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی صورت حساب دریافت و پرداخت هرماه تا آخر ماه بعد و حساب نهایی هر سال حداکثر تا پایان خرداد ماه سال بعد.

ب - در مورد شرکتهای دولتی و سایر دستگاههای مذکور در این قانون طبق مقررات و مواعد قانونی مربوط و در غیر این صورت حساب نهایی هر سال حداکثر تا پایان سال بعد.

ماده ۳- وزارت امور اقتصادی و دارائی مکلف است صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور مربوط به سنوات ۱۳۶۱ تا پایان ۱۳۶۵ را طبق برنامه زمان بندی شده که در آئیننامه اجرائی این قانون معین خواهد شد تهیه و تنظیم نموده و پس از تایید هیات وزیران به دیوان محاسبات کشور ارسال دارد.

ماده ۴- هرگاه بعضی از دستگاههای مذکور در این قانون نسخ حساب نهایی و یا حساب و صورتهای مالی هر یک از سنوات مربوط را در مهلت‌های تعیین شده به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال ننماید وزارت مزبور مکلف است بشرح زیر عمل نماید.

۱- فهرست دستگاههای موضوع این ماده را به ضمیمه صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور تنظیمی هر سال جهت بررسی و تعقیب موضوع و اقدامات قانونی به دیوان محاسبات کشور ارسال نماید.

۲- در مورد دستگاههای مندرج در فهرست موضوع بند (۱) این ماده که از محل اعتبارات عمومی دولت استفاده نموده‌اند در مقابل اعتبارات مصوب مربوط هر دستگاه پرداختهای خزانه از این بابت پس از وضع وجوه برگشتی به خزانه و در مقابل درآمدهای پیش‌بینی شده در قانون بودجه سال مورد عمل دستگاه وصولی‌های خزانه از این بابت را در صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور همان سال منظور نماید.

۴- در مواردی که تهیه حساب درآمد و هزینه مربوط به اعتبارات جاری و سرمایه‌گذاری ثابت و اختصاصی منظور در قانون بودجه هر سال برخی از دستگاهها جزئاً و یا کلاً بر طبق عناوین و تقسیم بندی مندرج در قانون بودجه سال مربوط برنامه، مواد هزینه، طرح در مورد هزینه و طبقه‌بندی درآمدها، به علت عدم رعایت موازین مربوط مقدور نباشد وزارت امور اقتصادی و دارایی مجاز است ارقام هزینه، پیش‌پرداخت، علی‌الحساب و درآمد این قبیل موارد را از صورت حسابهای مربوط استخراج و به صورت یک قلم در صورتهای منضم به صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور سال مورد نظر منظور و فهرست دستگاههای مختلف موضوع این بند را جهت بررسی و تعقیب و اقدامات قانونی همراه صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به دیوان محاسبات ارسال نماید.

۵- وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور اصلاح شده دستگاههای موضوع بندهای (۲) و (۳) این ماده را در سالی که حساب نهایی و یا صورتهای مالی مصوب مربوط به وزارت مذکور و اصل می‌گردد تهیه و همراه صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور همان سال به هیات وزیران تسلیم نماید تا پس از تایید به دیوان محاسبات کشور ارسال گردد.

ماده ۵- مسئولان مربوط در دستگاههای مشمول این قانون منجمله شرکتها و موسسات دولتی که شمول قانون به آنهاست نام است مکلفند اطلاعات و مدارک مربوط به حسابهای سنوات مذکور را که به نحوی از انحاء در رابطه با تهیه و تنظیم صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور هر سال مورد مطالبه وزارت امور اقتصادی و دارایی قرار میگیرد در اسرع وقت تهیه و به وزارت مذکور ارسال نمایند. تبصره - سازمان تامین اجتماعی مکلف است درآمدهای وصولی و عملکرد هزینه های هر سال خود را با همان عناوین و مشخصات و طبقه بندی که در قانون بودجه سال مربوط برای آن پیش بینی شده یامیشود براساس ضوابط مقرر در این قانون جهت درج در صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارت امور اقتصادی و دارایی اعلام نماید.

ماده ۶ دیوان محاسبات کشور مکلف است (مطابق اصل ۵۵ قانون اساسی با بررسی حسابها و اسناد و مدارک و تطبیق با صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور نسبت به تهیه تفریغ بودجه سالانه اقدام و هر سال گزارش تفریغ بودجه سال قبل را به انضمام نظرات خود به مجلس شورای اسلامی تسلیم) و هر نوع تخلف از مقررات این قانون را رسیدگی و به هیاتهای مستشاری ارجاع نماید.

ماده ۷ وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است به منظور فراهم آوردن موجبات تنظیم به موقع صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور حداکثر ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب این قانون با همکاری سازمان امور اداری و استخدامی کشور ضمن تجدید نظر در تشکیلات موجود نسبت به ایجاد تشکیلات متناسبی برای این امر اقدام نماید. وزارت برنامه و بودجه اعتبارات مورد نیاز وزارت امور اقتصادی و دارایی برای اداره تشکیلات مذکور و اجرای این قانون را در برنامه جداگانه تحت عنوان برنامه تنظیم صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور در لایحه بودجه هر سال منظور خواهد نمود.

ماده ۸- شرکتها و موسسات و سازمانهای دولتی که شمول مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام است نیز مشمول مفاد این قانون میباشند.

آئین نامه اجرایی قانون تفریح بودجه سالهای پس از انقلاب

ماده ۱ صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور صورتحسابی است که ارقام مربوط به کلیه درآمدهای قطعی وصول شده و هزینههای قطعی و غیرقطعی انجام یافته را بر طبق عناوین و تقسیمات مندرج در قانون بودجه سال مربوط و اصلاحات قانونی آن به نحوی نشان دهد که امکان مقایسه ارقام پیش بینی شده با عملکرد واقعی فراهم آید صورت گردش نقدی خزانه حاوی اطلاعات زیر نیز بایستی در جداول جداگانه ای تنظیم و ضمیمه صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور گردد:

الف - دریافتهای خزانه شامل:

۱- موجودی اول سال خزانه

۲- درآمدهای وصولی سال مورد عمل بودجه

۳- سایر منابع تامین اعتبار

۴- واریز پیش پرداختها و علی الحسابهای سالهای قبل

ب - پرداختهای خزانه شامل:

۱- هزینههای سال مورد عمل بودجه

۲- پیش پرداختها و علی الحسابها

۳- پیش پرداختها و علی الحساب

و همچنین صورت وضعیت اقلام سنواتی حاوی اطلاعات زیر:

۱- پیش پرداختها و علی الحسابهای انتقالی از سنوات قبل

۲- هزینه از محل پیش پرداختها یا علی الحسابهای سنوات قبل جمعی و خرجی

۳- واریز نقدی پیش پرداختها یا علی الحسابهای سنوات قبل

۴- مانده پیش پرداختها و علی الحسابهای سنوات قبل

ماده ۲ صورتحساب دریافت و پرداخت ماهانه وزارتخانه یا موسسه دولتی و یا واحدهای تابعه دستگاههای مذکور در شهرستان و استان، صورتحسابی است که گردش و نتیجه فعالیتهای مالی یک ماه را نشان می دهد.

ماده ۳ حساب نهایی وزارتخانه یا موسسه دولتی و یا واحدهای تابعه دستگاه های مذکور در شهرستان و استان حسابی است که علاوه بر نشان دادن گردش فعالیتهای مالی یکساله، حاصل عملیات مربوط به بستن حسابهای موقت و همچنین انتقال مانده حسابهای دائمی به سال بعد را منعکس نماید.

ماده ۴- حساب سالانه نهادهای انقلاب اسلامی و سایر دستگاههایی که به نوبی از انحاء از بودجه کل کشور استفاده می‌نمایند. حسابی است که علاوه بر نشان دادن گردش و نتیجه فعالیت‌های مالی یکساله دستگاههای مذکور از محل درآمد اختصاصی منظور در بودجه و اعتبارات جاری و عمرانی دریافتی از محل درآمد عمومی، حاصل عملیات مربوط به بستن حسابهای موقت و انتقال مانده حسابهای دائمی به سال بعد را منعکس نماید.

ماده ۵- کلیه وزارتخانه‌ها و موسسات دولتی و واحدهای تابعه آنها در شهرستان و استان مکلفند صورت حساب دریافت و پرداخت ماهانه و نهایی هر سال مالی را در مواعد مقرر در بند "الف" ماده دو قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب در سه نسخه که طبق مفاد این آئین نامه هر سه نسخه آن به امضای مجاز رسیده باشد تهیه و تنظیم و به شرح زیر اقدام نمایند:

الف- نسخه اول صورت حسابهای دریافت و پرداخت ماهانه و حساب نهایی به انضمام اصل اسناد و مدارک به ترتیب مقرر در ماده ۴۰ قانون دیوان محاسبات کشور مصوب یازدهم بهمن ماه ۱۳۶۱ و دستورالعملهای مربوط جهت حسابرسی و یا رسیدگی موضوع قانون اصلاح قانون و مقررات دیوان محاسبات کشور مصوب پانزدهم تیرماه ۱۳۶۲ توسط دستگاه مربوط نگهداری می‌شود و مراتب را به دیوان محاسبات کشور اعلام نماید. نحوه تحویل صورتحسابها و حساب نهایی و اسناد و مدارک منضم به آن توسط دیوان مذکور تعیین خواهد شد.

ب- نسخه دوم صورتحسابهای دریافت و پرداخت ماهانه و حساب نهایی به انضمام مدارکی که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌نماید در مواعد مقرر به وزارت مذکور ارسال می‌گردد.

ج- نسخه سوم صورتحسابهای دریافت و پرداخت ماهانه و حساب نهایی به عنوان سابقه در بایگانه ذیحسابها نگهداری می‌شود.

ماده ۷ وزارت برنامه و بودجه مکلف است حداکثر تا پایان خرداد ماه هر سال اطلاعات مربوط به بودجه اصلاح شده اعتبارات جاری و عمرانی و اختصاصی سال قبل کلیه دستگاههای اجرایی را جهت بررسی و تطبیق با ارقام بودجه مندرج در حساب نایی دستگاههای اجرایی به وزارت امور اقتصادی و دارایی و دیوان محاسبات کشور ارسال نماید.

ماده ۸ وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور هر سال را حداکثر تا پانزدهم آذر ماه سال بعد تنظیم و جهت تایید به هیئت وزیران تسلیم نماید.

ماده ۹ هیئت وزیران حداکثر ظرف مدت یکماه صورتحساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور را بررسی و پس از تایید به وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال می‌نماید تا از طریق وزارت مذکور در مهلت مقرر در ماده یک قانون تفریغ بودجه سالهای پس از انقلاب به دیوان محاسبات کشور تسلیم گردد.

قانون نحوه هزینه کردن اعتباراتی که به موجب قانون از رعایت قانون محاسبات و عمومی و

سایر مقررات دولت مستثنی هستند

ماده واحده مصرف اعتبارات جاری و عمرانی که به نحوی از انحاء از قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت و یا آئین نامه های معاملات دولت مستثنی بوده و تابع مقررات خاص گردیده است (...)، تحت ضوابط زیر مجاز است :

الف- مبادله موافقتنامه دستگاهها با وزارت برنامه و بودجه در مورد هریک از برنامه ها و طرحها و فعالیتها و پروژه ها الزامی است و دستگاهها با وزارت برنامه و بودجه در مورد هریک از برنامه ها و طرحها و فعالیتها و پروژه ها الزامی است و دستگاههای اجرایی مکلف به رعایت موارد مندرج در موافقتنامه های مذکور می باشند.

ب- مسئولیت تشخیص و تعهد و تسجیل و صدور حواله در مورد دستگاههای اجرایی و نهادهای انقلاب اسلامی حسب مورد به عهده وزیر یا بالا ترین مقام دستگاه اجرایی مربوط و یا مقامات مجاز از طرف آنها خواهد بود.

ج- وجوه لازم برای انجام هزینه از محل اعتبارات مندرج در بودجه سالیانه در مورد دستگاههای اجرایی که دارای ذیحساب هستند، با درخواست وجه از طرف ذیحساب و در مورد دستگاههایی که طبق قانون فاقد ذیحساب هستند، با درخواست وجه از طرف مسئول امور مالی که توسط دستگاه ذیربط به وزارت امور اقتصادی و دارایی معرفی شده و یا خواهد شد توسط خزانه به حساب بانکی دستگاه مربوط که از طرف .

د -

ه -

و -

ز - دستگاههای اجرایی مکلفند حساب این قبیل اعتبارات را نگهداری و در مواعیدی که از طرف دیوان محاسبات کشور تعیین و اعلام می شود به دیوان مزبور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه نمایند و دیوان محاسبات کشور حساب مذکور و اسناد مربوط را رسیدگی خواهد کرد.

ح - اموالی که از محل اعتبارات موضوع این قانون خریداری می شود، اموال دولتی محسوب می گردد.

ط -

ی - وزراء و استانداران و روسای دستگاههای اجرایی و کمیته انقلاب اسلامی، سازمان تبلیغات اسلامی و دفتر تبلیغات قم، نهضت سواد آموزی، بنیاد شهید، بنیاد امور مهاجرین جنگ تحمیلی، کمیته امداد امام و هر موسسه و نهاد دیگری که از درآمدهای عمومی استاده نمایند مکلفند فهرست هزینه ها و عملیاتی را که در وزارتخانه ها و موسسات دولتی و نهادهای انقلابی زیر نظر آنها به موجب مجوزهای قانون خاص خارج از مقررات قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی و یا از اعتبار ماده (۱۷) انجام می شود همراه با گزارش توجیهی هر ۴ ماه یکبار از طریق نخست وزیر به کمیسیون برنامه و بودجه و سایر کمیسیون های مربوط مجلس شورای اسلامی ارسال دارند.

ک - ذیحسابان و مسئولان کلیه دستگاههای اجرایی موظفند تا پایان فروردین ماه هر سال، مانده وجوه استفاده نشده و مانده تنخواه گردان مشمول این قانون را به خزانه واریز نمایند. وزارت امور اقتصادی و دارایی در خاتمه مهلت مذکور در فوق فهرست وجوه استفاده نشده موضوع این قانون را به اطلاع وزارت برنامه و بودجه و دیوان محاسبات کشور خواهد رساند.

ل -

م - آیین نامه اجرایی این قانون با رعایت مراتب فوق حداکثر ظرف مدت یکماه از تاریخ تصویب این قانون حسب مورد نیاز، بنابه پیشنهاد وزیر یا وزرای مربوط و تایید وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت برنامه و بودجه تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

آیین نامه اجرایی بند م قانون نحوه هزینه کردن اعتبارات مصوب ۱۳۶۴/۱۱/۶

- ۱- کلیه اعتبارات مشمول قانون محاسبات عمومی و سایر مقررات عمومی دولت مستثنی بوده و منحصرأ تابع قانون نامبرده و این آیین نامه می باشد .
- ۲- مبالغی که به عنوان کمک توسط مقامات مجاز مذکور در بند ب قانون فوق اختصاص می یابد پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می گردد .

آیین نامه تمرکز وجوه درآمد و سپرده - موضوع ماده ۴۳ قانون محاسبات عمومی کشور

ماده ۱ برای وصول انواع درآمدها اعم از عمومی، اختصاصی منظور در بودجه کل کشور و همچنین درآمدهای شرکتهای دولتی به تعداد لازم حساب ۲ تمرکز وجوه با رعایت ماده (۱۲۴) قانون محاسبات عمومی کشور نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و عندالزوم حسابهای رابط نزد شعب سایر بانکهای دولتی که از طرف بانک مذکور نمایندگی داشته باشند افتتاح می گردد. موجودی حسابهای رابط مذکور با رعایت مقررات به ترتیبی که خزانه تعیین می نماید به حسابهای تمرکز درآمد مربوط انتقال داده می شود.

درآمدهای مذکور در این ماه به ترتیب زیر به حسابهای مربوط منتقل می گردد :

- الف - وجوه متمرکز در حسابهای تمرکز وجوه درآمد عمومی به حساب درآمد عمومی کشور.
- ب - وجوه متمرکز در حسابهای تمرکز وجوه درآمد اختصاص در حدود بودجه مصوب و با درخواست ذیحساب به حسابهای ذیربط.
- ج - وجوه متمرکز در حسابهای تمرکز وجوه درآمد شرکتهای دولتی در حدود بودجه مصوب و با درخواست ذیحساب هر شرکت به حساب پرداخت شرکت.

ماده ۳- در مورد حسابهای بانگی موضوع این آیین نامه بانکهای ذیربط در صورت درخواست خزانه و یا نمایندگی خزانه مدارک و صورتحسابهای بانکی را در دو نسخه تهیه می نمایند که در مورد حسابهای تمرکز وجوه نسخه اضافی را برای وزارتخانه یا موسسه و یا شرکت دولتی ذیربط و در مورد حسابهای رابط حسب مورد به خزانه و یا نمایندگی خزانه ارسال خواهند داشت.

ماده ۶- برای دریافت وجوه سپرده یا وجه الضمان و یا وثیقه و یا نظایر آن هر وزارتخانه یا موسسه و یا شرکت دولتی در مرکز، حساب مخصوصی توسط خزانه در بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و یا شعب سایر بانکهای دولتی که از طرف بانک مذکور نمایندگی داشته باشند افتتاح می گردد.

حسابهای مذکور غیرقابل برداشت بوده و موجودی آنها در پایان هر ماه توسط بانک ذیربط به حساب تمرکز وجوه سپرده خزانة نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منتقل می گردد. تبصره ۱- بانک نگه دارنده حساب پس از انتقال وجه نسخه ای از اعلامیه بانکی مربوطه را به ضمیمه صورت حسب ماهیانه در اختیار ذیحساب دستگاه ذیربط قرار خواهد داد.

تبصره ۲- در مورد ادارات تابعه وزارتخانه ها و موسسات دولتی در شهرستانها که تابع نظام بودجه استانی نمی باشند و همچنین در مورد شرکتهای دولتی که مرکز اصلی آنها در مرکز بوده و در شهرستانها دارای واحد تابعه می باشند وجوه سپرده موضوع این ماده بایستی به حساب مخصوص دستگاه مربوط که در اجرای ماده (۶) این آیین نامه در مرکز افتتاح شده است واریز و حواله گردد.

در پایان هرماه عامل ذیحساب هر یک از ادارات و واحدهای مذکور صورت ریز وجوه دریافتی مربوط به خود را با درج در فرم مخصوص تهیه و برای ذیحساب دستگاه متبوع در مرکز ارسال و تاییدیه دریافت خواهد داشت.

ماده ۱۳ ذیحساب موظف است حداکثر ظرف مدت یک ماه پس از پایان سال مالی خلاصه حساب وجوه سپرده های ارسالی به خزانة و وجوه دریافتی از خزانة و موجودی حساب تنخواه گردان در سپرده سال مالی مربوط را به خزانة ارسال نماید. خزانة پس از بررسی و تطبیق آن با دفاتر مربوطه تاییدیه لازم را صادر می نماید .

ماده ۱۵ ذیحساب حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از پایان هر ماه با استفاده از فرم مخصوص که توسط خزانة تهیه می گردد صورت ریز سپرده های واریز شده به حساب دریافت سپرده خود در مرکز استان به انضمام یک نسخه از صورت حساب بانکی و اعلامیه بانکی مربوطه را برای نمایندگی خزانة در استان ارسال خواهد داشت . نمایندگی خزانة در استان بایستی حداکثر ظرف مدت ۱۵ روز تاییدیه لازم بر انطباق وجوه صورت ریز با وجوه انتقالی به خزانة را در هر مورد صادر و به ذیحساب ارائه نماید.

ماده ۱۹- در مورد ادارات تابعه وزارتخانه ها و موسسات دولتی در شهرستانها که تابع نظام بودجه استانی نمی باشند به طور کلی و در مورد دستگاههای موضوع تبصره (۲) ماده (۱۴) در صورت ضرورت، خزانة علاوه بر حسابهای موضوع ماده (۱۸) در هر یک از شهرستانها حساب جداگانه ای افتتاح خواهد نمود و ذیحساب مربوط حسب مورد در مرکز و یا در مرکز استان وجه لازم برای رد وجوه سپرده از محل تنخواه گردان رد سپرده در اختیار به حسابهای مذکور واریز خواهند نمود.

تبصره ۱- استفاده از حسابهای موضوع این ماده با امضا مشترک مقام مجاز از طرف ذیحساب و رئیس اداره مربوط و یا مقام مجاز از طرف او به عمل خواهد آمد.

تبصره ۲- شرکتهای دولتی که مرکز اصلی آنها در مرکز می باشد، می توانند برای رد وجوه سپرده واحدهای تابعه خود در شهرستانها به ترتیب مقرر در این ماده اقدام نمایند که در این صورت استفاده از حساب مربوط با امضای مشترک مقاماتی که در اساسنامه مربوط مجاز شناخته شده اند و مقام مجاز از طرف ذیحساب شرکت خواهد بود.

قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

ماده ۹۹ به میزان انسجام بخشیدن به امور اجرایی و سیاستگذاری نظام علمی کشور، از ابتدای برنامه سوم توسعه کشور، وزارت فرهنگ و آموزش عالی "به" وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری تغییر نام می‌یابد و وظایف برنامه‌ریزی، حمایت و پشتیبانی، ارزیابی و نظارت، بررسی و تدوین سیاستها و اولویت‌های راهبردی در حوزه‌های تحقیقات و فن آوری به وظایف وزارتخانه مذکور افزوده می‌شود.

دولت موظف است اصلاحات لازم در اهداف، وظایف و تشکیلات وزارتخانه مذکور را طی مدت ۶ ماه پس از تصویب این قانون، تدوین و به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ماده ۱۵۴ به منظور تسهیل در استفاده از تخصص و توان فنی کادر علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و جهت گیری پژوهشهای دانشگاهی به سمت نیازهای علمی و تخصصی کشور:

الف -

ب - نحوه هزینه اعتبارات جاری و اختصاصی برنامه تحقیقات دانشگاهها و مراکز پژوهشی که تابع قانون مربوط به مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی درخصوص ترکیب هیات امناء دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب ۷۶/۴/۳ و قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۶۹/۱۰/۱۸ هستند، صرفاً تابع قوانین مذکور و آیین نامه های مربوطه بوده و از شمول قوانین و مقررات عمومی و موسسات دولتی به افشای ماده ۳۱ قانون محاسبات عمومی مستثنی می‌باشد. درآمدهای حاصل از خدمات پژوهشی مراکز تحقیقاتی درآمد اختصاصی مراکز مذکور محسوب می‌گردند.

قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

ماده ۳۲- اعتبارات طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدید صرفاً بر اساس گزارشهای توجیهی فنی، اقتصادی و زیست‌محیطی تأیید شده برای یکبار و به قیمت ثابت سالی که طرح مورد نظر برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می‌گردد، به تفکیک سالهای برنامه چهارم و سالهای بعد به تصویب مجلس شورای اسلامی می‌رسد.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز سالهای باقیمانده برنامه چهارم را با اعمال تغییر نرخهای ابلاغی خود محاسبه نموده و بر حسب برنامه - دستگاه در لوایح بودجه سالانه کل کشور منظور نماید.

مبادله موافقتنامه شرح عملیات طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای انتفاعی و غیرانتفاعی مشتمل بر اهداف طرح، شرح عملیات اجرایی، اعتبارات مصوب، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی فقط برای یکبار در دوران برنامه انجام می‌پذیرد. این موافقتنامه‌ها برای دوران برنامه چهارم معتبر و ملاک عمل خواهند بود. موافقتنامه‌هایی که برای انطباق میزان اعتبارات سالانه طرحها با قوانین بودجه سنواتی مبادله می‌شوند جنبه اصلاحیه داشته و نباید موجب افزایش اهداف و تعداد پروژه‌های طرح شوند. موارد استثنا که منجر به افزایش حجم عملیات و یا تعداد پروژه‌ها می‌گردد مشابه طرحهای جدید تلقی می‌گردند.

مبادله موافقتنامه طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای صرفاً نظامی بخش دفاع تابع دستورالعمل خاصی است که به پیشنهاد مشترک ستاد کل نیروهای مسلح، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تأیید فرماندهی کل نیروهای مسلح خواهد رسید.

این‌نامه اجرایی این ماده شامل چگونگی ابلاغ و تخصیص اعتبارات طرحهای ملی و نحوه اعمال مفاد این ماده برای اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۹ دولت موظف است، برای زمینه‌سازی و تربیت نیروی انسانی متخصص و متعهد، دانش‌مدار، خلاق و کارآفرین، منطبق با نیازهای نهضت نرم‌افزاری، با هدف توسعه کمی و کیفی از ابتدای برنامه چهارم اقدامات ذیل را در ماموریتها و ساختار دانشگاهها و موسسات آموزش عالی برای پاسخگویی به نیازهای بخشهای مختلف کشور به انجام برساند:

الف- دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستانهای تخصصی که دارای مجوز از شورای گسترش آموزش عالی و وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و سایر مراجع قانونی ذیربط می‌باشند، صرفاً براساس آئین‌نامه‌ها و مقررات اداری، مالی، استخدامی و تشکیلاتی خاص، مصوب هیاتهای امنای مربوط که به تأیید وزرای علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد می‌رسد بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی، قانون استخدام کشوری و سایر قوانین و مقررات عمومی اداری و مالی و استخدامی اداره خواهند شد و تا زمانی که آئین‌نامه‌ها و مقررات مورد نیاز تصویب هیئت امنان نرسیده است طبق مقررات سابق عمل خواهد شد. اعتبارات هزینه‌ای از محل بودجه عمومی دولت، براساس قیمت تمام شده به دستگاههای اجرایی یاد شده اختصاص می‌یابد. اعتبارات هزینه‌ای، تملک داراییهای سرمایه‌ای و اختصاصی این موسسات کمک تلقی شده و پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می‌گردد. سهم دولت در هزینه‌های آموزش عالی بخش دولتی، بر مبنای هزینه سرانه تعیین و نسبت آن به بودجه عمومی دولت، براساس رشد پوشش جمعیت دانشجویی، در مقایسه با عدد مشابه در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران افزایش می‌یابد.

ب- هرگونه اصلاح ساختار مالی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستانهای تخصصی منحصراً مشمول مفاد این ماده می‌باشند.

ج- ارزیابی مستمر دانشگاهها و مراکز آموزش عالی و موسسات پژوهشی دولتی و خصوصی توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با همکاری انجمن‌های علمی و مداخله براساس آن و سرمایه‌گذاری در علوم منتخب و تکیه بر ایجاد قطبهای علمی، براساس مزیت‌های سنی و نیازهای آتی کشور.

د- بازنگری در رشته‌های دانشگاهی، بر مبنای نیازهای اجتماعی، بازار کار و تحولات علمی، در راستای توسعه علوم میان‌رشته‌ای با تأکید بر علوم انسانی.

ه- ایجاد تولیت واحد در سیاستگذاری و مدیریت امور مربوط به استعدادهای درخشان و نیز بهره‌برداری بهینه از امکانات مادی و معنوی موجود در این زمینه، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری بهداشت،

درمان و آموزش پزشکی، مجازند از تاسیس باشگاه وصایت از استعدادهای درخشان کشور حمایت نمایند.

ماده ۱۶۰- کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) "قانون محاسبات عمومی کشور، مصوب ۱۳۶۶/۶/۱" و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه قانونی، تعلق داشته باشند و همچنین شرکتهای و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها، مستلزم ذکر یا تصریح نام است، از جمله: شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران و شرکتهای تابعه در موارد مربوط، مشمول مقررات این قانون می‌باشند.

ماده ۱۶۱- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون در طول اجرای آن ملغی‌الاثرباشد.

قانون تشکیل هیاتهای امناء دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی

ماده ۸ اعتبارات هریک از مؤسسات صرفاً در قالب برنامه و به صورت کمک در بودجه سالانه کل کشور منظور و تصویب می‌شود و تخصیص اعتبار حداقل هر سه ماه به ماخذ سه دوازدهم بودجه مصوب از طریق دستگاههای اجرایی ذیربط کلاً در اختیار هریک از مؤسسات قرار خواهد گرفت.

ماده ۹ امور مالی و معاملاتی مؤسسات جز در مورد ذیحساب موضوع ماده ۳۱ قانون محاسبات عمومی، مشمول سایر مقررات قانون مزبور و آیین نامه معاملات دولتی و سایر قوانین مربوط به مؤسسات دولتی نخواهد بود.

ماده ۱۰ رسیدگی به حسابهای سالانه موسسه براساس آئین نامه های خواهد بود که برحسب مورد بوسیله وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تهیه و به تائید وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی

ماده ۱ امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی که براساس مجوزهای رسمی وزارتین فرهنگ و آموزش عالی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی تاسیس شده یا می‌شود. در این قانون (موسسه) نامیده می‌شوند. صرفاً تابع این قانون و آئین نامه های اجرایی آن می‌باشند.

ماده ۲ اعتبارات جاری و عمرانی این مؤسسات و همچنین اعتبارات اختصاصی (معادل درآمدهای اختصاصی برآورد شده از سوی مؤسسات) هر سال صرفاً در قالب برنامه و طرح به صورت کمک در بودجه کل کشور منظور و تصویب می‌شود.

ماده ۳ تخصیص اعتبارات جاری و عمرانی هر سه ماه، حداقل به ماخذ سه دوازدهم بودجه مصوب و در مورد اعتبارات اختصاصی معادل کلیه درآمدهای وصولی که به خزانه واریز شده است از طریق دستگاههای اجرایی ذیربط در اختیار هریک از موسسات قرار می گیرد.

ماده ۴ کلیه اعتبارات جاری و عمرانی و اختصاصی منظور در قانون بودجه کل کشور تا آخر سال قابل تعهد و پرداخت است و مانده وجوه اعتبارات مصرف نشده هر سال به سال بعد منتقل و ضمن بودجه تقضیلی آن سال موسسه منظور خواهد شد.

ماده ۷ این موسسات مکلفند حساب کلیه اعتبارات و هزینه ها را نگهداری و صورتحساب دریافت و پرداخت هر ماه و حساب نهایی هر سال را تنظیم و پس از گواهی ذیحساب به همراه اسناد و مدارک مربوطه جهت رسیدگی یا حسابرسی در اختیار دیوان محاسبات قرار دهند و یک نسخه صورتحساب دریافت و پرداخت هر ماه و حساب نهایی هر سال را به وزارت اقتصاد و دارایی ارسال نمایند.

ماده ۸ این موسسات مکلفند گزارش عملیات انجام شده سالانه را براساس اهداف پیش بینی در بودجه، به کمیسیونهای برنامه و بودجه و فرهنگ و آموزش عالی و بهزیستی مجلس شورای اسلامی و سازمان مدیریت و برنامه ریزی ارسال نمایند.

آئین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت فرهنگ و آموزش عالی

ماده ۳۶- مانده اعتبارات مصرف شده هر سال که به سال بعد منتقل و ضمن بودجه تقضیلی موسسه به تصویب می رسد بدو به منظور تادیه تعهدات سنوات قبل که توسط موسسه ایجاد، ولی در سال مربوط پرداخت نشده است، مورد استفاده قرار می گیرد.

ماده ۵۱- به منظور جلوگیری از تداخل منابع مالی موسسه و تفکیک برنامه ها و طرحهایی که از محل منابع خاص تامین مالی می شوند، حساب موسسه به تفکیک منابع مالی تحت عنوان حساب مستقل ثبت و نگهداری می شود.

ماده ۵۴- صورتهای مالی موسسه که هر سال براساس دفاتر و مدارک حسابداری حداکثر تا پایان خرداد ماه سال بعد توسط موسسه تنظیم و جهت تصویب به هیات امناء تسلیم می گردد عبارتند از:

۱- ترازنامه ترکیبی کلیه حسابهای مستقل

۲- صورت حساب ترکیبی درآمد هزینه

۳- صورت ترکیبی تغییرات در حساب مازاد

۴- صورت عملکرد سالانه بودجه برای حسابهای مستقل وجوه اعتبارات جاری و عمرانی و اختصاصی و...

ماده ۵۵- موسسه مکلف است صورتحساب دریافت و پرداخت هرماه اعتبارات جاری، عمرانی، اختصاصی و سایر اعتباراتی که از محل ردیفهای بودجه کل کشور در اختیار موسسه قرار می‌گیرد را حداکثر تا پایان ماه بعد و حساب نهایی هر سال را حداکثر تا پایان خرداد ماه سال بعد تنظیم و پس از گواهی ذیحساب، نسخه اول آن را به همراه اسناد و مدارک مربوط جهت رسیدگی یا حسابرسی در اختیار دیوان محاسبات کشور قرار ده و نسخه دوم صورتحسابات مذکور را بدون اسناد و مدارک به وزارت اقتصادی و دارایی ارسال می‌نماید.

ماده ۶۵- رئیس موسسه مکلف است گزارش عملیات انجام شده سالانه را براساس اهداف پیش‌بینی شده در بودجه مصوب به کمیسیونهای برنامه و بودجه و فرهنگ و آموزش عالی ارسال نماید.

آئین نامه مالی و معاملاتی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی

ماده ۱- امور مالی و معاملاتی دانشگاه علوم پزشکی/ دانشکده علوم پزشکی/ موسسه تحقیقاتی که منبذ موسسه نامیده می‌شود براساس این آیین نامه انجام خواهد شد.

ماده ۴- موسسه مکلف است با رعایت مقررات مربوطه و در مهلت مقرر صورتحساب دریافت و پرداخت هرماه و حساب نهایی هر سال را تهیه و تنظیم نموده و حسب مورد به هیات امناء، دیوان محاسبات و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارائه نماید.

ماده ۲۰- تنظیم و تخصیص اعتبار واحدهای اجرایی بر مبنای فعالیت ها و عملکرد متناسب با ارائه خدمات آموزشی، درمانی و ... می‌باشد به نحویکه بودجه دانشکده متناسب به تعداد دانشجو، تعداد واحد درسی و ارزش ریالی هر واحد درسی و بودجه بیمارستان و یا مراکز پزشکی، آموزشی و درمانی متناسب به تعداد دانشجو، تعداد بیماران، نوع خدمات ارائه شده و تعرفه های خدمات تنظیم و تخصیص خواهد یافت. بودجه ستاد و سایر واحدهای اجرایی در صورتی که ماهیت خدمات و فعالیتهای به‌گونه‌ای باشد که ارزش ریالی واحد خدمت و یا فعالیت قابل محاسبه نباشد مبنای تنظیم بودجه و تخصیص اعتبار براساس عملکرد (روال سابق) خواهد بود.

قانون برنامه و بودجه کشور مصوب دهم اسفندماه ۱۳۵۱ با اصلاحیه‌های بعدی

ماده ۱- تعریف اصلاحات مندرج در این قانون به قرار زیر است:

بند ۱- سازمان - منظور از سازمان، برنامه و بودجه است.

بند ۲- برنامه دراز مدت - منظور برنامه‌ایست که ضمن آن توسعه اقتصادی و اجتماعی برای یک دوره دهساله یا طولانی‌تر بعنوان راهنمای برنامه ریزیهای پنج ساله پیش‌بینی می‌شود.

بند ۳- برنامه عمرانی پنجساله - منظور برنامه جامعی است که برای مدت پنجسال تنظیم و به تصویب مجلسین می‌رسد و ضمن آن هدفها و سیاستهای توسعه اقتصادی و اجتماعی طی همان مدت مشخص می‌شود. در این برنامه کلیه منابع مالی دولت و همچنین منابعی که از طرف شرکتهای دولتی و بخش

خصوصی صرف عملیات عمرانی می‌گردد از یک طرف و اعتبارات جاری و عمرانی دولت و هزینه‌های عمرانی شرکت‌های دولتی و بخش خصوصی از طرف دیگر جهت وصول به هدفهای مذکور پیش بینی می‌گردد.

بند ۴ - برنامه سالانه - منظور برنامه عملیات اجرایی دولت است که سالانه تنظیم و همراه بودجه کل کشور تقدیم مجلس شورای ملی می‌گردد و ضمن آن در قالب هدفها و سیاستهای مندرج در برنامه عمرانی پنجساله هدفهای مشخص و عملیات اجرایی سالانه هر دستگاه اجرایی با اعتبار مربوط تعیین می‌شود.

بند ۵ - بودجه عمومی دولت - منظور بودجه است که در آن برای اجرای برنامه سالانه منابع مالی لازم پیش بینی و اعتبارات جاری و عمرانی دستگاههای اجرایی تعیین می‌شود.

بند ۶ - اعتبارات جاری - منظور اعتباراتی است که در برنامه عمرانی پنجساله به صورت کلی و در بودجه عمومی دولت به تفکیک جهت تامین هزینه‌های جاری دولت و همچنین هزینه نگهداشت سطح فعالیت‌های اقتصادی و اجتماعی دولت پیش بینی می‌شود.

بند ۷ - اعتبارات عمرانی - منظور اعتباراتی است که در برنامه عمرانی پنجساله به صورت کلی و در بودجه عمومی دولت به تفکیک جهت اجرای طرحهای عمرانی (اعتبارات عمرانی ثابت) همچنین توسعه هزینه‌های جاری مربوط به برنامه‌های اقتصادی و اجتماعی دولت (اعتبارات عمرانی غیر ثابت) پیش بینی می‌شود.

بند ۸ - عملیات اجرایی - منظور فعالیت‌های اجرایی و طرحهای عمرانی دستگاههای اجرایی است که در برنامه سالانه مشخص می‌گردد.

بند ۹ - فعالیت جاری منظور یک سلسله عملیات و خدمات مشخصی است که برای تحقق بخشیدن به هدفهای برنامه سالانه طی یک سال اجرا می‌شود و هزینه آن از محل اعتبارات جاری تامین می‌گردد.

بند ۱۰ - طرح عمرانی - منظور مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی فنی و اقتصادی یا اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق بخشیدن به هدفهای برنامه عمرانی پنجساله به صورت سرمایه گذاری ثابت شامل هزینه‌های غیر ثابت وابسته در دوره مطالعه و اجرا و یا مطالعات اجرا می‌گردد و تمام یا قسمتی از هزینه‌های اجرای آن از محل اعتبارات عمرانی تامین می‌شود و به سه نوع انتفاعی و غیر انتفاعی و مطالعاتی تقسیم می‌گردد:

الف - طرح عمرانی انتفاعی: منظور طرحی است که در مدت معقولی پس از شروع به بهره برداری علاوه بر تامین هزینه‌های جاری و استهلاک سرمایه سود متناسبی به تبعیت از سیاست دولت را نیز عاید نماید.

ب - طرح عمرانی غیر انتفاعی: منظور طرحی است که برای انجام برنامه‌های رفاه اجتماعی و عملیات زیر بنایی و یا احداث ساختمان و تاسیسات جهت تسهیل کلیه وظایف دولت اجرا می‌گردد و هدف اصلی آن حصول درآمد نمی‌باشد.

پ - طرح مطالعاتی: منظور طرحی است که بر اساس قرارداد بین سازمان و یا سایر دستگاههای اجرایی با موسسات علمی و یا مطالعاتی متخصص برای بررسی خاصی اجراء می‌گردد.

بند ۱۱ - دستگاه اجرایی: منظور وزارتخانه، نیروها و سازمانهای تابعه ارتش شاهنشاهی، استانداری یا فرمانداری کل، شهرداری و موسسه وابسته به شهرداری، موسسه دولتی، موسسه وابسته به دولت، شرکت

دولتی، موسسه عمومی عام المنفعه و موسسه اعتباری تخصصی است که عهده دار اجرای قسمتی از برنامه سالانه بشود.

بند ۱۲ - دستگاه مسؤول بهره برداری - منظور دستگاهی است که پس از اجرا و تکمیل طرح عمرانی طبق قوانین و مقررات مربوط موظف به بهره برداری و نگهداری از آن می گردد. این دستگاه ممکن است همان دستگاه اجرا کننده طرح و یا دستگاه دیگری باشد.

بند ۱۳ - اصطلاحاتی که در این قانون تعریف نشده است طبق تعاریف مندرج در قانون محاسبات عمومی خواهد بود.

ماده ۵ - وظایف و اختیارات سازمان در زمینه برنامه ریزی، تنظیم بودجه و نظارت به قرار زیر است:

۱ - انجام مطالعات و بررسیهای اقتصادی و اجتماعی به منظور برنامه ریزی و تنظیم بودجه و تهیه گزارشهای اقتصادی واجتماعی.

۲ - تهیه برنامه دراز مدت با تبادل نظر با دستگاههای اجرایی و تسلیم آن به شورای اقتصاد.

۳ - تهیه برنامه عمرانی پنجساله طبق فصل چهارم این قانون.

۴ - پیشنهاد خط مشی ها و سیاستهای مربوط به بودجه کل کشور به شورای اقتصاد.

۵ - تهیه و تنظیم بودجه کل کشور.

۶ - نظارت مستمر بر اجرای برنامه ها و پیشرفت سالانه آنها طبق مفاد فصل نهم این قانون.

۷ - هم آهنگ نمودن روشها و برنامه های آماری کشور.

۸ - ارزشیابی کارایی و عملکرد در دستگاههای اجرایی کشوری و گزارش آن به نخست وزیر.

۹ - بررسی گزارشها و مسائلی که باید در شورای اقتصاد مطرح شود.

ماده ۱۱ - بودجه کل کشور طبق مقررات قانون محاسبات عمومی و با رعایت این قانون تهیه می شود.

ماده ۱۲ - اعتبارات طرحهای عمرانی در قالب برنامه های اجرایی همراه با اعتبارات جاری دستگاههای اجرایی در بودجه کل کشور منظور و برای تصویب به مجلس شورای ملی تقدیم می گردد.

ماده ۱۳ - کلیه دستگاههای اجرایی مکلفند برنامه سالانه و بودجه سال بعد خود را همراه با اعتبارات جاری و عمرانی مورد نیاز طبق دستورالعمل تهیه بودجه به سازمان ارسال دارند.

ماده ۱۴ - بودجه و برنامه سالانه شامل فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی پیشنهادی دستگاههای وابسته به هر یک از وزارتخانه ها باید قبل از ارسال به سازمان بر حسب مورد به تایید وزیر مربوط یا مجمع عمومی و یا بالاترین مسؤول دستگاه رسیده باشد.

ماده ۱۵ - اعتبارات طرحهای عمرانی مربوط به هر استان و فرمانداری کل که جنبه ناحیه ای دارد سالانه در بودجه کل کشور تحت عنوان خاص منظور و در اختیار هر یک از استانداران یا فرمانداران کل گذاشته خواهد شد تا طبق برنامه سالانه به مصرف برسانند.

تبصره ۱ - برنامه‌های عمرانی موضوع این ماده را سازمان ودستگاههای اجرایی ذیربط با توجه به ماده ۷ این قانون و نظرات نمایندگان مجلسین در مناطق مربوط و نمایندگان انجمنهای استان و شهرستان و استانداران و فرمانداران کل و فرمانداران تهیه می‌نماید.

تبصره ۲ - سازمان موظف است آیین نامه مربوط به تهیه و تنظیم و اجرای طرحهای عمرانی موضوع این ماده را شامل نحوه مشارکت انجمنهای استان و شهرستان و تفویض اختیار از طرف وزارتخانه‌ها به استانداران و فرمانداران کل و همکاری با آنها و نظارت بر اجرای آن را تهیه و جهت تصویب به هیأت وزیران تسلیم نماید.

ماده ۱۷ - به منظور تلفیق و هماهنگ نمودن سرمایه گذاری دربخش دولتی شرکت‌های دولتی که از محل منابع داخلی خود اقدام به سرمایه گذاری جهت احداث ساختمان یا ایجاد تسهیلات و تجهیزات جدید و یا توسعه می‌نمایند و کل مبلغ سرمایه گذاری سالانه آنها از محل منابع مالی داخلی خود مجموعاً از پنجاه میلیون ریال تجاوز می‌کند مکلفند هر سال در موقع تنظیم بودجه کل کشور برنامه سرمایه گذاری سال خود را جهت تلفیق و هماهنگ نمودن با سایر عملیات عمرانی دولت به سازمان ارسال نمایند. برنامه پیشنهادی شرکت را سازمان بررسی و نظر خود را جهت تأیید در شورای اقتصاد مطرح خواهد نمود. وزراء و سایر مقامات که از طرف دولت به سمت نماینده صاحبان سهام یا بعنوان دیگر در مجامع عمومی و یا شوراهای شرکت‌ها عضویت دارند موظفند نظر شورای اقتصاد را در تصویب بودجه دستگاه رعایت نمایند.

ماده ۱۸ - سازمان پس از انجام رسیدگی‌های لازم و تلفیق و هماهنگ نمودن پیشنهادهای دستگاههای اجرایی در مورد فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی لایحه بودجه کل کشور را بارعایت ماده ۲۶ قانون محاسبات عمومی تنظیم خواهد نمود.

ماده ۱۹ - بودجه مصوب از طرف نخست وزیر به کلیه دستگاههای اجرایی جهت اجرا ابلاغ خواهد شد. در اجرای بودجه دستگاه اجرایی مکلف است بر اساس شرح فعالیتها و طرحها که بین دستگاه و سازمان مورد توافق واقع شده است در حدود اعتبارات مصوب عمل نماید.

ماده ۲۰ - در مورد طرحهای عمرانی که مدت اجرای آنها از یکسال مالی تجاوز می‌کند اعتبار مورد نیاز تا پایان کار به تفکیک سالانه در بودجه اولین سالی که طرح مزبور در آن منظور می‌گردد تعیین و همراه با بودجه کل کشور به تصویب می‌رسد و دستگاه اجرایی مجاز به تامین اعتبار و تعهد درباره کلیه مبلغ طرح با رعایت اعتبارات سالانه تفکیک شده می‌باشد.

تبصره ۱ - روش فوق در مورد طرحهای عمرانی که مدت اجرای آنها از دوره برنامه عمرانی پنجساله تجاوز نماید نیز قابل اجرا خواهد بود.

تبصره ۲ - هرگاه در مورد برخی از طرحها تعیین مبلغ اعتبار مورد نیاز برای تکمیل طرح در سالهای بعد در موقع تهیه پیشنهادهای بودجه سال از طرف دستگاه اجرایی مقدور نباشد تغییر طرح و برنامه اجرایی به تصویب کمیسیونهای برنامه مجلسین می‌رسد و تامین اعتبار و اصلاح و تغییر بودجه موکول به تصویب

کمیسیون بودجه مجلس شورای ملی است و قبول هرگونه تعهد مالی از طرف دستگاههای اجرایی برای سالهای بعد موکول به تحصیل این مجوز خواهد بود.

ماده ۲۱ - مسؤلیت تهیه و اجرای طرحهای عمرانی با دستگاههای اجرایی است و اجرای طرحهای عمرانی از نظر مقررات استخدامی و مالی و معاملاتی تابع مفاد این قانون و سایر قوانین و مقررات عمومی دولت خواهد بود.

تبصره - ملغی طبق تبصره ۴۳ قانون بودجه سال ۱۳۵۹

ماده ۲۳ - سازمان برای تعیین معیارها و استانداردها و همچنین اصول کلی و شرایط عمومی قراردادهای مربوط به طرحهای عمرانی آیین نامه‌ای تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران بر اساس آن دستورالعمل لازم به دستگاههای اجرایی ابلاغ می‌نماید و دستگاههای اجرایی موظف به رعایت آن می‌باشند.

ماده ۲۴ - منابع مالی دولت جهت اجرای عملیات هر برنامه عمرانی و برنامه‌های سالانه از محل درآمد نفت و مشتقات آن مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم و سایر درآمدهای دولت و نیز وامها و اعتبارات داخلی و خارجی می‌باشد و وجوه مربوط در خزانه متمرکز خواهد شد. میزان و نحوه تامین اعتبار هر برنامه عمرانی از منابع مالی مذکور ضمن قانون همان برنامه تعیین و به تصویب خواهد رسید.

ماده ۲۸ - تعهد و پرداخت هرگونه وجهی برای اجرای طرحهای عمرانی با توجه به ماده ۲۱ این قانون بر اساس قانون محاسبات عمومی و قانون بودجه کل کشور صورت خواهد گرفت. متخلفین از حکم این ماده همچنین اشخاصی که در اجرای طرحهای عمرانی بدون تامین اعتبار مبادرت به صدور دستور یا امضای سند یا قراردادی قولنامه و نظایر آن که دینی بر ذمه دولت ایجاد کند بنمایند مشمول مجازات مقرر در ماده ۸۵ قانون محاسبات عمومی خواهند بود.

ماده ۲۹ - از تاریخ شروع برنامه پنجم عمرانی کشور وزارت دارایی عهده دار پرداخت اعتبارات مصوب بودجه کل کشور اعم از اعتبارات جاری و عمرانی و نیز پرداخت بدهیها و وصول مطالبات ناشی از اجرای برنامه‌های عمرانی گذشته خواهد بود. تعیین و تشخیص بدهیها و مطالبات ناشی از اجرای برنامه‌های عمرانی گذشته به عهده سازمان است. سازمان اعتبار لازم برای پرداخت بدهیهای مربوط به برنامه‌های گذشته را هر سال در بودجه کل کشور منظور خواهد کرد.

ماده ۳۰ - کلیه اعتبارات جاری و عمرانی که در بودجه عمومی دولت به تصویب می‌رسد بر اساس گزارشهای اجرایی بودجه و پیشرفت عملیات در دوره‌های معین شده توسط کمیته‌ای مرکب از نمایندگان وزارت دارایی و سازمان تخصیص داده می‌شود. نحوه تخصیص اعتبارات فوق الذکر و دوره‌های آن به موجب آیین نامه‌ای خواهد بود که بنا به پیشنهاد وزارت دارایی و سازمان به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۳۲ - وجوهی که از محل اعتبارات عمرانی جهت اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی به دستگاههای اجرایی مربوط پرداخت می‌شود به صورت وام خواهد بود.

دستگاهی که بدین ترتیب وام دریافت می‌کند مکلف است اصل و بهره متعلق را طبق قرارداد منعقد با وزارت دارایی در سررسید مقرربه خزانه بپردازد.

ماده ۳۴ - سازمان موظف است در مورد اجرای فعالیتها و طرحهای عمرانی که هزینه آن از محل اعتبارات جاری و عمرانی دولت تأمین می‌شود به منظور ارزشیابی و از نظر مطابقت عملیات و نتایج حاصله با هدفها و سیاستهای تعیین شده در قوانین برنامه عمرانی و قوانین بودجه کل کشور دستورالعملها و مشخصات طرحها و مقایسه پیشرفت کار با جدولهای زمانی فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی مربوط نظارت کند و برای انجام این منظور به طور مستمر از عملیات طرحهای و فعالیتهای دستگاههای اجرایی بازدید و بازرسی کند و دستگاه اجرایی را مرتباً در جریان نظارت و نتایج حاصل از آن بگذارد.

ماده ۳۵ - دستگاههای اجرایی موظفند در پیشرفت فعالیتهای جاری و طرحهای عمرانی مراقبت دائم به عمل آورده و منظماً به ترتیبی که از طرف سازمان تعیین می‌شود اطلاعات لازم را به سازمان تسلیم نمایند و کلیه تسهیلات و همکاری لازم برای نظارت و ارزشیابی سازمان بر نتایج اجرای فعالیتها و طرحها از هر حیث فراهم سازند.

ماده ۳۶ - وزارت دارایی در فواصل زمانی منظم صورت کاملی از مبالغی که ذیحسابان از محل اعتبارات عمرانی پرداخت می‌کنند طبق روشی که بین وزارت دارایی و سازمان توافق می‌شود تهیه و به سازمان ارسال می‌نماید.

ماده ۳۷ - سازمان موظف است گزارشهای مربوط به پیشرفت عملیات عمرانی و بودجه کل کشور را به شرح زیر تنظیم و به نخست وزیر تسلیم نماید:

۱ - گزارش ششماهه حاوی پیشرفت عملیات و مشکلات اجرای طرحها و فعالیتها با توجه به پرداختهای انجام شده و همچنین پیشنهادهای مشخص جهت رفع این مشکلات.

۲ - گزارش اقتصادی سالانه شامل تجزیه و تحلیل وضع اقتصادی کشور در سال گذشته و پیش‌بینی وضع سال جاری و سال بعد.

گزارش مزبور باید با همکاری وزارت دارایی - وزارت اقتصاد و بانک مرکزی ایران منتهی تا پایان شهریور ماه هر سال توسط سازمان به نخست وزیر تسلیم شود.

۳ - گزارش جامع درباره عملیات انجام شده و کارهای ناتمام در هر دوره برنامه به انضمام خلاصه‌ای از هزینه‌های عمرانی پرداخت شده حداکثر تا ششماه پس از پایان هر دوره برنامه.

گزارش مربوط به هر دوره برنامه باید حاوی اظهار نظر صریح نسبت به ارزشیابی عملیات و تحقق هدفهای برنامه بوده و پیوست گزارش جامع عملکرد هر دوره برنامه توسط نخست وزیر به مجلسین تقدیم شود.

ماده ۴۰ - کلیه اموال و دارایی‌هایی که پس از اجرای طرحهای عمرانی انتفاعی به وجود می‌آید به حساب اموال و دارایی دستگاه مسؤل بهره برداری طرح منظور خواهد شد.

کلیه ابنیه تاسیسات و اموالی که در اثر اجرای طرحهای عمرانی غیرانتفاعی و مطالعاتی به وجود می‌آید متعلق به دولت است و حفظ و حراست آنها با دستگاه اجرایی و یا دستگاه مسؤل بهره برداری است که ابنیه

و تأسیسات و اموال مزبور را در اختیار دارد. استفاده یا واگذاری حق استفاده از اموال مزبور و یا درآمدهای ناشی از بهره برداری از این نوع ابنیه و تأسیسات و اموال توسط دولت مشخص خواهد شد. هیأت وزیران می تواند طبق ضوابطی که از طرف سازمان پیشنهاد خواهد شد مالکیت زمین و تأسیسات طرحهای عمرانی غیرانتفاعی را به مؤسسات عمومی عام المنفعه مجری طرح واگذار نماید. مؤسسات مزبور حق واگذاری زمین و تأسیسات مورد انتقال را ندارند و در صورتی که به جهتی از جهات مؤسسه منحل گردد و یا انجام خدمات عام المنفعه خود را متوقف سازد مالکیت اموال واگذاری به دولت اعاده خواهد گردید.

ماده ۴۱ - از تاریخ اجرای این قانون امور حسابرسی کلیه وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکتهای دولتی به عهده وزارت دارایی محول می شود که بوسیله حسابرسان خود یا حسابداران رسمی انجام دهد به منظور انجام وظایف حسابرسی که طبق این قانون و قانون محاسبات عمومی بعهد وزارت دارایی محول است شرکت حسابرسی وزارت آب و برق نیز که اساسنامه آن در تاریخ ۱۳۵۰/۹/۲۹ به تصویب کمیسیونهای مربوط مجلسین رسیده است وابسته به وزارت دارایی خواهد بود و وزیر دارایی بعنوان نماینده صاحب سهام در مجمع عمومی شرکت تعیین می شود. هرگونه تغییر و اصلاح دیگر در مواد اساسنامه شرکت مزبور به پیشنهاد وزارت دارایی و تصویب کمیسیونهای دارایی و استخدام مجلسین به عمل خواهد آمد.

آئین نامه تخصیص اعتبار بودجه عمومی دولت موضوع ماده ۳۰ قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۴ اردیبهشت ماده ۱۳۵۳ هیأت وزیران

ماده ۱ - تخصیص اعتبار عبارت است از تعیین حجم اعتباری که برای یکسال یا دوره‌های معین در سال جهت هزینه اجراء برنامه‌ها و عملیات و سایر پرداختها مورد لزوم است.

ماده ۲ - پیش‌بینی دریافتها عبارت است از برآورد وصولیهای دولت از بابت کلیه درآمدها و استفاده از سایر منابع منظور در بودجه عمومی دولت در دوره‌های تخصیص اعتبار که مشترکاً بوسیله وزارت دارایی و سازمان برنامه و بودجه صورت می گیرد.

ماده ۴ - گزارش اجرای مالی بودجه عبارت از گزارش وصولی درآمدها و سایر دریافتها و هزینه‌ها و سایر پرداختهای دستگاههای اجرائی است که شکل و چگونگی آن از طرف سازمان برنامه و بودجه با جلب نظر وزارت دارایی تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۵ - گزارش پیشرفت عملیات عبارت است از گزارش اجرائی برنامه‌ها، فعالیتها و طرحهای عمرانی دستگاههای اجرائی در دوره‌های معین که شکل و چگونگی آن از طرف سازمان برنامه و بودجه تهیه و به دستگاههای اجرائی ابلاغ خواهد شد.

ماده ۷ - کلیه دستگاههای اجرائی مکلفند پس از تصویب بودجه کل کشور درخواست تخصیص اعتبار خود را با توجیه لازم تهیه و به سازمان برنامه و بودجه ارسال دارند. شکل و نحوه درخواست تخصیص اعتبار توسط سازمان برنامه و بودجه تعیین و اعلام خواهد شد.

ماده ۸ - گزارش اجرای مالی بودجه و گزارش پیشرفت برنامه‌ها و عملیات هر ماه موضوع مواد ۴ و ۵ این آئین‌نامه در دوره‌های معین که توسط کمیته تعیین خواهد شد از طرف دستگاههای اجرائی باید به سازمان برنامه و بودجه ارسال شود.

ماده ۹ - وزارت دارائی فهرست پرداختهائی را که طبق تخصیص اعتبار سه ماهه از محل اعتبارات منظور در بودجه عمومی دولت انجام می‌دهد و نیز سایر فهرستهائی را که کمیته تخصیص لازم تشخیص دهد بسازمان برنامه و بودجه ارسال خواهد نمود. شکل، روش تهیه و ارائه این فهرستها و دوره‌های آن با توافق وزارت دارائی و سازمان برنامه و بودجه تعیین خواهد شد.

ماده ۱۰ - سازمان برنامه و بودجه ضمن اجرای وظائف نظارت خود بر فعاليتها و طرحهای عمرانی و تهیه گزارشهای ارزشیابی عملیات و نتایج حاصله از اجرای بودجه و تطبیق این گزارشها با گزارش دستگاههای اجرائی از لحاظ پیشرفت کار و اجرای بودجه اطلاعات لازم برای تعیین خط مشی‌های تخصیص اعتبار در دوره‌های بعد را فراهم مینماید.

ماده ۱۱ - پس از تصویب بودجه کل کشور کمیته تخصیص اعتبار بنا به دعوت سازمان برنامه و بودجه تشکیل و براساس گزارش پیش‌بینی دریافتها و درخواستهای تخصیص اعتبار خط مشی‌های تخصیص اعتبار را تعیین و بوسیله معاون بودجه سازمان برنامه و بودجه به واحدهای مربوط در سازمان برنامه و بودجه ابلاغ مینماید تا تخصیص اعتبار سه ماهه اول سال دستگاههای اجرائی براساس خط مشی‌های تعیین شده تهیه و پس از تصویب کمیته، توسط سازمان برنامه و بودجه برای ابلاغ به واحدها و دستگاههای اجرائی به وزارت دارائی ارسال شود.

این روش برای تخصیص دوره‌های سه ماهه بعدی نیز اعمال خواهد شد.

تبصره - کمیته تخصیص اعتبار میتواند جلسات فوق‌العاده‌ای در فاصله جلسات عادی خود برای تجدید نظر در تخصیص اعتبار ابلاغ شده در دوره یا دوره‌های قبل تشکیل دهد و یا باتوجه به اطلاعات واصله، در مورد پیشرفت کار و پرداختها و پیشنهادهای تغییر در تخصیص اعتبار ابلاغ شده را بررسی و تصویب کند.

ماده ۱۲ - هرگاه دستگاه اجرائی گزارشهای مقرر در این آئین‌نامه را به ترتیبی که سازمان برنامه و بودجه تعیین خواهد کرد ارسال نکند تخصیص اعتبار آن دستگاه براساس اطلاعات موجود در سازمان برنامه و بودجه بوسیله کمیته تخصیص اعتبار تعیین خواهد شد.

ماده ۱۴ - کلیه دستگاههای اجرائی که از اعتبارات مصوب در بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند مشمول این آئین نامه هستند.

قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت

ماده ۲ - به مجامع عمومی یا شوراهای عالی شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و یا سهام آنها منفرداً یا مشترکاً متعلق به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی، شرکتهای دولتی (به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه) و همچنین سایر شرکتهای دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی بر آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها و سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا که بودجه آنها در قوانین بودجه سنواتی درج می‌گردد، اجازه داده می‌شود با کسب نظر از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، ارقام مربوط به بودجه مندرج در قوانین مزبور را بر اساس سیاستهای دولت، یا تصمیماتی که طبق اساسنامه یا قانون تشکیل شرکتها و مؤسسات مذکور، مجاز به اتخاذ آن هستند، یا در صورت فراهم شدن موجبات افزایش تولید یا دیگر فعالیتهای اصلی شرکت یا بنا بر مقتضیات ناشی از نوسان قیمتها، یا به تبع دیگر تحولات اقتصادی و مالی، با رعایت مقررات اساسنامه مورد عمل تغییر دهند مشروط به اینکه این تغییر: اولاً- موجب کاهش ارقام مالیات و سود سهام دولت و همچنین بازپرداخت وامهای داخلی و خارجی از جمله وام موضوع ماده (۳۲) «قانون برنامه و بودجه مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۵» مندرج در بودجه مصوب (یا اصلاحی احتمالی) نشود.

ثانیاً- میزان استفاده شرکت از محل بودجه عمومی دولت را افزایش ندهد.

ثالثاً- میزان تسهیلات قابل دریافت از سیستم بانکی کشور افزایش نیابد.

مجامع عمومی یا شوراهای عالی شرکتهای موضوع این ماده، در موقع رسیدگی و تصویب صورتهای مالی موظفاند گزارش تطبیق عملیات شرکت با بودجه مصوب را که با توجه به هدفهای کمی توسط شرکت یا مؤسسه انتفاعی تهیه می‌شود و پس از رسیدگی و اظهار نظر روشن و صریح بازرس قانونی در باب انطباق عملیات اجرایی با هدفها و هزینه‌های مصوب شرکت به مجمع عمومی یا شورای عالی ارائه می‌گردد ارزیابی کنند و تصمیمات مقتضی اتخاذ نمایند.

رؤسای شوراهای عالی و مجامع عمومی شرکتهای دولتی مسؤول اجرای این ماده خواهند بود. آخرین زمان مجاز برای اصلاح بودجه توسط شرکتهای دولتی موضوع این ماده تا پانزدهم آبان ماه هر سال تعیین می‌شود.

تبصره - در اجرای تبصره ۲ ماده (۴) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران»، دولت مجاز است حداکثر تا بیست درصد (۲۰٪) برای شرکتهای دولتی موضوع این ماده مجوز مشارکت و سرمایه‌گذاری صادر نماید.

ماده ۳۰ - کلیه وزارتخانه‌ها، مؤسسات و شرکتهای دولتی موضوع ماده (۴) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» و سایر شرکتهایی که بیش از پنجاه درصد (۵۰٪) سرمایه و سهام آنها منفرداً یا مشترکاً به وزارتخانه‌ها، مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی، به استثنای بانکها و مؤسسات اعتباری و شرکتهای بیمه قانونی، تعلق داشته باشد و همچنین شرکتهای و مؤسسات دولتی که شمول قوانین و مقررات عمومی به آنها مستلزم ذکر نام یا تصریح نام است از جمله شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای تابعه و وابسته به وزارت نفت و شرکتهای تابعه آنها، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و شرکتهای تابعه، سازمان صنایع ملی ایران و شرکتهای تابعه و مرکز تهیه و توزیع کالا که مشمول مفاد این ماده می‌باشند.

الف: به کلیه دستگاه‌های اجرایی موضوع این ماده اجازه داده می‌شود که با رعایت سیاست واگذاری امور خدماتی به بخش غیردولتی و در قالب بودجه مصوب، خودروی سواری داخلی خریداری نمایند.

تبصره - نمایندگی‌های جمهوری اسلامی ایران در خارج از کشور از ممنوعیت خرید خودروی سواری خارجی مستثنا هستند. نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران مجاز است سالانه با پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت دولت از محل اعتبارات سالانه مصوب خودروی خارجی خریداری نماید.

ب: آیین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تدوین و به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

ماده ۴۶ - سازمانهای استانی ادارات کل و واحدهای سازمانی هم سطح تابعه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی و مستقر در مراکز استانها یا شهرستانهایی غیر از مراکز استانها که اعتبارات آنها در قوانین بودجه سنواتی ضمن بودجه وزارتخانه‌ها یا مؤسسه دولتی مربوط منظور شده است، از نظر اجرای مقررات «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» در حکم دستگاه اجرایی محلی محسوب می‌شوند.

ماده ۶۶ - اعتبارات مرکز آموزش مدیریت دولتی در قوانین بودجه سالانه بر اساس «قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸» و آیین‌نامه آن قابل هزینه می‌باشد. چگونگی اجرا و تطابق با قانون فوق‌الذکر، تشکیل و ترکیب هیئت امنای این مرکز به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱۰ ماده ۶۹ - وزارت امور اقتصادی و دارایی موظف است بانک اطلاعاتی جامع از اراضی و املاک دولت موضوع این قانون با استفاده از تجهیزات رایانه‌ای تهیه و در اختیار دستگاه‌های اجرایی قرار دهد.

ماده ۷۷ - با توجه به ارائه قانون بودجه سال ۱۳۸۱ کل کشور بر اساس نظام جدید بودجه‌ریزی و تغییر نظام طبقه‌بندی دریافتها و پرداختهای دولت، به منظور هماهنگی بین تعاریف به کار برده شده در نظام جدید با تعاریف مندرج در قوانین موجود مالی و محاسباتی، تعاریف زیر به ماده (۱) «قانون برنامه و بودجه کشور مصوب ۱۳۵۱/۱۲/۱۰» اضافه می‌گردد:

ارزش خالص:

منظور ارزش کل دارایی‌ها منهای ارزش کل بدهی‌های بخش دولتی است.

درآمد:

منظور آن دسته از داد و ستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را افزایش می‌دهد.

اعتبار هزینه:

منظور اعتبار آن دسته از داد و ستدهای بخش دولتی است که ارزش خالص را کاهش می‌دهد.

دارایی‌های سرمایه‌ای:

منظور دارایی‌های تولید شده یا تولید نشده‌ای است که طی مدت بیش از یک سال در فرایند تولید کالا و

خدمات به کار می‌رود.

دارایی‌های تولید شده:

منظور دارایی‌هایی است که در فرایند تولید حاصل گردیده است. دارایی تولید شده به سه گروه عمده

دارایی‌های ثابت، موجودی انبار و اقلام گرانبها تقسیم می‌شود.

دارایی‌های ثابت:

منظور دارایی‌های تولید شده‌ای است که طی مدت بیش از یک سال به طور مکرر و مستمر در فرایند تولید

به کار برده می‌شود.

موجودی انبار:

منظور کالاها و خدماتی است که توسط تولید کنندگان به منظور فروش، استفاده در تولید و یا سایر مقاصد

در آینده نگهداری می‌شوند.

اقلام گرانبها:

منظور اقلامی با ارزش قابل ملاحظه است که نه به منظور تولید و مصرف، بلکه به دلیل ارزشی که دارند

نگهداری می‌شود. (مانند تابلو، کتب خطی، فلزات گرانبها)

دارایی‌های تولید نشده:

منظور دارایی‌های مورد نیاز تولید است که خودشان تولید نشده‌اند. (مانند زمین و ذخایر معدنی)

فعالیت:

منظور یک سلسله عملیات و خدمات مشخص است که برای تحقق بخشیدن به هدفهای سالانه برنامه طی

یک سال اجرا می‌شود و منابع مورد نیاز آن از محل اعتبارات مربوط به هزینه تأمین می‌گردد.

اعتبار طرح تملک دارایی‌های سرمایه‌ای:

منظور اعتبار مجموعه عملیات و خدمات مشخصی است که بر اساس مطالعات توجیهی، فنی و اقتصادی و

اجتماعی که توسط دستگاه اجرایی انجام می‌شود طی مدت معین و با اعتبار معین برای تحقق

بخشیدن به هدفهای برنامه توسعه پنجساله به صورت سرمایه‌گذاری ثابت یا مطالعه برای ایجاد

دارایی سرمایه‌ای اجرا می‌گردد و منابع مورد نیاز اجرای آن از محل اعتبارات مربوط به تملک

دارایی‌های سرمایه‌ای تأمین می‌شود و به دو نوع انتفاعی و غیر انتفاعی تقسیم می‌گردد.

ماده ۷۸ - دولت موظف است حداکثر یک ماه پس از تصویب قانون بودجه سالانه کل کشور، بودجه دستگاه‌های

اجرایی را ابلاغ نماید.

دستگاه‌های اجرایی مکلف‌اند پس از ابلاغ اعتبارات مربوط به تملک دارایی‌های سرمایه‌ای توسط سازمان

مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موافقتنامه شرح عملیات مربوط به طرحهای تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

جدید مندرج در قوانین بودجه سالانه را برای مبادله موافقتنامه به سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور

ارسال نمایند و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور نیز موظف است ظرف مدت یک ماه موافقتنامه مذکور را بررسی، اصلاح و ابلاغ و یا با ذکر دلیل اعاده نماید.

کلیه دستگاه‌های اجرایی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف‌اند موافقتنامه شرح فعالیت‌های مربوط به اعتبارات هزینه‌ای را بر اساس فرم‌های ابلاغی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به سازمان مذکور ارسال دارند، سازمان مذکور موظف است نسبت به تأیید و ابلاغ و یا اعاده موافقتنامه مذکور جهت اصلاح اقدام نماید.

ماده ۷۹ - افزایش اعتبار هزینه هریک از برنامه‌ها و فصول هزینه وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی منظور در قوانین بودجه سالانه، از محل کاهش دیگر برنامه‌ها و فصول هزینه دستگاه ذی‌ربط، مشروط به آنکه در جمع اعتبارات هزینه‌ای آن دستگاه تغییری حاصل نشود حداکثر تا سی درصد (۳۰٪) به پیشنهاد بالاترین مقام دستگاه اجرایی و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مجاز می‌باشد دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کماکان بودجه خود را در قالب برنامه و طرح، تنظیم و اجرا می‌نمایند و تخصیص دریافت می‌کنند و تابع «قانون تشکیل هیئت امنای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب سال ۱۳۶۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی» و «قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ مجلس شورای اسلامی» و آیین‌نامه‌های مربوطه می‌باشند.

تأمین و پرداخت کسور بازنشستگی سهم دولت از شمول محدودیتهای این ماده مستثنا می‌باشد.

در اجرای ماده (۱۱) «اساسنامه سازمان بازنشستگی کشوری مصوب ۱۳۵۴/۳/۸»، خزانه مکلف است به تقاضای سازمان مذکور، کسور مربوط به هر دوره را از تخصیص اعتبار آن دوره برداشت و به صندوق بازنشستگی کشوری پرداخت نماید.

ماده ۸۹ - به وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی اجازه داده می‌شود:

الف: پروژه‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نیمه‌تمام و خاتمه یافته غیر مورد نیاز و مصالح و تجهیزات مازاد طرح‌های خاتمه یافته را پس از تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و با رعایت مقررات مربوط، به طور نقد یا اقساط از طریق مزایده طبق قوانین و مقررات مربوطه به فروش رسانده و وجوه حاصل را به درآمد عمومی (نزد خزانه‌داری کل) واریز نمایند. این حکم شامل شرکتهای دولتی، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی نیز می‌شود.

ب: حق استفاده از ساختمانهای مازاد بر نیاز دستگاه‌های وابسته به وزارتخانه‌ها، مؤسسات و سازمانهای دولتی در مرکز به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و تصویب هیئت وزیران در استانها به پیشنهاد استاندار یا رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان و تصویب شورای برنامه‌ریزی بلاعوض به دستگاه‌های دولتی نیازمند واگذار گردد.

ماده ۱۰۳ - اجازه داده می‌شود کل اعتبارات هزینه‌ای، تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اختصاصی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و پژوهشی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و فرهنگستانها و مراکز آموزشی و پژوهشی وابسته به سایر دستگاه‌ها که دارای مجوز از

سوی شورای گسترش آموزش عالی می‌باشد، بر اساس "قانون تشکیل هیئت امنای دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی پژوهشی مصوب ۱۳۶۷ شورای عالی انقلاب فرهنگی" و "قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸ مجلس شورای اسلامی" و آیین‌نامه‌های مربوط در قالب برنامه و طرح به صورت کمک و بدون الزام به رعایت سایر قوانین و مقررات عمومی کشور به استثنای ماده (۳۱) "قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱" هزینه شود. موافقتنامه‌های طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مراکز فوق‌الذکر (به استثنای طرح‌های تجهیزاتی) با هماهنگی وزارتخانه‌های متبوع با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مبادله می‌گردد. انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و مراکز سایر دستگاه‌هایی که دارای مجوز از شورای فوق‌الذکر و یا مجلس شورای اسلامی می‌باشند صرفاً مشمول مقررات این ماده می‌باشد.

ماده ۱۰۴ - نحوه تخصیص اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و اختصاصی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی وابسته به وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی بر اساس مواد (۳) و (۴) "قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاه‌ها و مؤسسه‌های آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸" و آیین‌نامه‌های مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۰۵ - به وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری اجازه داده می‌شود هزینه ارزشیابی مدارک تحصیلی فارغ‌التحصیلان و دانشجویان انتقالی خارج از کشور را از آنها اخذ و به حساب درآمد عمومی کشور (نزد خزانه‌داری کل) واریز نمایند.

قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی

ماده واحده - واحدهای سازمانی مشروحه زیر و مؤسسات وابسته به آنها، مؤسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی موضوع تبصره ماده ۵ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶ می‌باشند:

۱. شهرداریها و شرکتهای تابعه آنان مادام که بیش از ۵۰ درصد سهام و سرمایه آنان متعلق به شهرداریها باشد.
۲. بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی.
۳. هلال احمر.
۴. کمیته امداد امام.
۵. بنیاد شهید انقلاب اسلامی.
۶. بنیاد مسکن انقلاب اسلامی.
۷. کمیته ملی المپیک ایران.
۸. بنیاد ۱۵ خرداد.
۹. سازمان تبلیغات اسلامی.
۱۰. سازمان تأمین اجتماعی.

تبصره ۱ - مؤسسه وابسته از نظر این قانون واحد سازمانی مشخصی است که به صورتی غیر از شرکت و برای مقاصد غیر تجارتي و غیر انتفاعی توسط یک یا چند مؤسسه و نهاد عمومی غیر دولتی تأسیس و اداره می‌شود و به نحوی مالکیت آن متعلق به یک یا چند مؤسسه یا نهاد عمومی غیردولتی باشد.

تبصره ۲ - اجرای قانون در مورد مؤسسات و نهادهای عمومی که تحت نظر مقام ولایت فقیه هستند با اذن معظم‌له خواهد بود.

قانون اصلاح مواد ۶۳ و ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور

ماده واحده - مهلت‌های مذکور در مواد (۶۳) و (۶۴) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶،۶،۱ برای تعهد و پرداخت هزینه‌های جاری و عمرانی (سرمایه‌گذاری ثابت) اعم از اینکه از محل اعتبارات عمومی و یا اختصاصی تأمین شده و تا پایان سال مالی توسط خزانه‌داری کل در اختیار ذیحسابی دستگاه‌های ذیربط قرار گرفته باشند به ترتیب برای هزینه‌های جاری پایان فروردین ماه و هزینه‌های عمرانی پایان تیرماه سال بعد اصلاح می‌گردد. مانده وجوه مصرف نشده تا تاریخ‌های مذکور پس از انقضای مهلت ظرف ده روز به خزانه واریز می‌گردند. کلیه قوانین و مقررات عام و خاص مغایر از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون لغو می‌گردند.

تبصره ۱ - آخرین مهلت تهیه و ارائه صورتحساب دریافت و پرداخت نهایی موضوع ماده (۹۵) قانون محاسبات عمومی کشور پایان مردادماه سال بعد خواهد بود.

تبصره ۲ - تخلف از این قانون در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی محسوب و متخلف برابر مقررات قانونی تعقیب خواهد شد.

تبصره ۳ - دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی کماکان تابع قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹،۱۰،۱۸ و قانون تشکیل هیأت امنا دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مصوب ۹ و ۱۳۶۷،۱۲،۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی و آئین‌نامه‌های مربوط خواهند بود.

قانون بودجه سال ۱۳۸۸

۷-د- در راستای بودجه عملیاتی، وزارت نفت از طریق شرکتهای دولتی تابعه ذیربط موظف است موافقتنامه طرحهای سرمایه‌ای از محل سهم خود را از درصدهای پیش‌گفته و سایر منابع با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مبادله و گزارش عملکرد تولید نفت و گاز را به تفکیک هر میدان در مقاطع سه ماهه به سازمان مذکور ارائه نماید.

۲۰- کلیه شرکتهای دولتی موضوع ماده ۱۶۰ قانون چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و بانکها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت موظفند حداقل یک درصد از درآمد

عملیات خود را در سال ۱۳۸۸ (به استثنای سود سپرده های بانکی) به منظور انجام امور پژوهشی هزینه نمایند.

دولت موظف است نسبت به اصلاح جداول بودجه شرکتها و بانکهای مذکور به نحوی که درآمد عملیاتی آنها و اعتبارات پژوهشی موضوع این بند در سرفصل جداگانه در قانون بودجه سال ۱۳۸۸ مشخص شود، اقدام نماید.

دولت مکلف است گزارش عملکرد شرکتها و بانکهای موضوع این بند را اخذ و پس از بررسی، نتیجه را هر شش ماه یک بار به کمیسیون های آموزش و تحقیقات و بهداشت و درمان مجلس شورای اسلامی ارسال دارد.

۲۶- کلیه دستگاههای اجرایی و مراکز تحقیقاتی وابسته به آنها و شرکتهای دولتی که اعتبارات بخش تحقیقات کشور اعم از اعتبارات منظور شده در فصل توسعه علوم و فناوری و یا اعتبارات پژوهشی سایر فصول استفاده می کنند، موظفند این اعتبارات را بر اساس سیاستگذاریها و اولویتهای تحقیقاتی تعیین شده توسط شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری هزینه نموده و هر سه ماه یکبار گزارش عملکرد خود را به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه نماید. وزارت علوم، تحقیقات و فناوری موظف است پس از دریافت گزارش و حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۹ گزارش جامعی از عملکرد اعتبارات تحقیقاتی کشور را به همراه نتایج و دستاوردهای پژوهشی تهیه و پس از تایید در شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید.

آیین نامه اجرایی این بند حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه ۱۳۸۸ توسط شورای عالی عاوم، تحقیقات و فناوری تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

-۴۹

الف- دولت موظف است هر شش ماه یکبار گزارش مکتوبی از وضعیت طرحهای تملک داراییهای سرمایه ای ملی مندرج در پیوست شماره ۱ قانون بودجه سال ۱۳۸۸ به تفکیک اعتبار، دستگاه اجرایی و برنامه، تهیه و به کمیسیون های تخصصی ذیربط مجلس شورای اسلامی حسب مورد و دیوان محاسبات کشور به تفکیک امور، فصل، برنامه، طرح و پروژه ارائه کند. اطلاعات مورد نیاز در تهیه گزارش مزبور طبق دستورالعملی خواهد بود که مشترکا توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دیوان محاسبات کشور تهیه می شود.

ب - دولت موظف است گزارش نظارتی طرحهای تملک داراییهای سرمایه ای سال ۱۳۸۸ را حداکثر تا شش ماه پس از پایان سال مالی منتشر کند.

ج - شورای برنامه ریزی و توسعه استان موظف است هر شش ماه یکبار گزارش مکتوبی از وضعیت طرحهای تملک داراییهای سرمایه ای استانی قانون بودجه سال ۱۳۸۸ کل کشور به تفکیک اعتبار،

دستگاه اجرایی، امور، فصل، برنامه، طرح و پروژه تهیه و از طریق مجلس شورای اسلامی به نمایندگان استان در مجلس شورای اسلامی ارائه نماید. اطلاعات مورد نیاز در تهیه این گزارش طبق دستورالعملی خواهد بود که به صورت مشترک توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و دیوان محاسبات کشور تهیه شود.

د- طرحهای موضوع جداول شماره ۱۳، ۱۴، و ۱۵ (طرحهای مطالعه و احداث قطارهای شهری و حومه، توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت تکمیل مطالعات حمل و نقل و ترافیک و توسعه و بهبود حمل و نقل عمومی شهرها موضوع اجزا ۱۲، ۱۳، و ۱۴ ردیف ۵۲۰۰۰۰ جدول شماره ۹ که دارای مصوبه کمیسیون موضوع ماده ۳۲ قانون برنامه چهارم توسعه هستند براساس ماده ۲۰ قانون برنامه و بودجه و قانون توسعه حمل و نقل عمومی و مدیریت سوخت مصوب سال ۱۳۸۶ با مشخصاتی از قبیل سال شروع، سال خاتمه، برآورد سال جاری، اعتبارات مورد نیاز سالهای آتی در جداول مربوط درج شود.

آیین نامه مالی و معاملاتی مربوط به اعتبارات جاری موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۸۰

ماده ۱- عملیات مالی و محاسباتی و نگهداری و تنظیم حسابها و اعمال نظارت مالی مربوط به مصرف اعتبارات جاری منظور در بودجه کل کشور آن دسته از موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی که به موجب قانون از شمول مقررات عمومی مستثنی شده یا بشوند، در صورتی که دارای مقررات قانونی خاص برای مصرف اعتبارات خود نباشند، تابع ضوابط مقرر در آیین نامه خواهد بود.

ماده ۲- موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی در رابطه با مصرف اعتبارات موضوع ماده ۱ این آیین نامه موظف به مبادله موافقت نامه شرح فعالیت در مرکز یا سازمان مدیریت و برنامه ریزی و در استانها یا سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان مربوط می باشند.
رعایت موارد مندرج در موافقت نامه های مذکور که بایستی براساس قانون برنامه و بودجه کشور و با توجه به مقررات قانونی موسسه یا نهاد عمومی غیردولتی مربوط تنظیم و مبادله شده باشد، برای دستگاههای مذکور الزامی است.

ماده ۹- نمونه اسناد و همچنین مدارک و دفاتر و روش نگهداری حساب اعتبارات موضوع این آیین نامه تابع دستورالعمل اجرایی ماده ۱۲۸ قانون محاسبات عمومی کشور خواهد بود.

ماده ۱۰- چگونگی رسیدگی به حسابها و اسناد هزینه های اعتبارات موضوع این آیین نامه تابع قانون دیوان محاسبات کشور و آیین نامه اجرایی آن و نیز دستورالعمل های صادره از طرف دیوان مذکور می باشد.

ماده ۱۲- ذیحسابان موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی موظفند مانده وجوه مصرف نشده اعتبارات هر سال موضوع این آیین نامه را در مهلت مقرر در ماده ۶۳ قانون محاسبات عمومی کشور و اصلاحیه آن به حساب خزانه واریز نمایند.

ماده ۱۳- صورتحساب دریافت و پرداخت سالانه از محل اعتبارات جاری منظور در بودجه سالانه کل کشور این گونه موسسات باید مطابق دستوالعملی که از طرف وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و ابلاغ می شود، حداکثر تا آخر مرداد ماه سال بعد تنظیم و پس از رسیدگی از طرف حسابرسان منتخب وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصویب مراجع صلاحیت دار حداکثر تا آخر شهریور ماه برای حسابرسی به دیوان محاسبات کشور و همچنین برای درج در صورت حساب عملکرد سالانه بودجه کل کشور به وزارتخانه مزبور ارسال گردد.

ماده ۱۴- با توجه به تبصره ۴ ماده ۷۲ قانون محاسبات عمومی کشور، اعتبارات طرح های عمرانی موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی تابع قانون مذکور و سایر قوانین و مقررات عمومی می باشد.

تصویب نامه در خصوص گزارش عملیات انجام شده هر سال کلیه دستگاههای اجرایی مصوب جلسه مورخ ۲۳ آبان ۱۳۸۰ هیات وزیران

کلیه دستگاههای اجرایی که به نحوی از انحا از بودجه سالانه کل کشور استفاده می کنند، مکلفند علاوه بر تهیه و تنظیم گزارشهای سالانه مالی خورد در مواعد مقرر قانونی و ارائه آن به مراجع ذیربط، در اجرای ماده ۹۶ قانون محاسبات عمومی کشور گزارش عملیات انجام شده هر سال را بر اساس اهداف پیش بینی شده در بودجه مصوب و در چارچوب موافقت نامه مربوط بر طبق دستورالعمل و نمونه های مورد لزوم که توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، تنظیم و ابلاغ می گردد، حداکثر تا پایان شهریور ماه سال بعد تهیه و به دیوان محاسبات کشور، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی ارسال دارند. سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، مکلف است با همکاری وزارت امور اقتصادی و دارایی، دستورالعمل یاد شده را همراه با نمونه های مورد لزوم حداکثر ظرف سه ماه تهیه و به دستگاههای اجرایی ابلاغ نماید.

دستورالعمل تهیه صورتحساب دریافت و پرداخت طرحهای عمرانی (اعتبارات سرمایه گذاری ثابت) موضوع ماده ۹۹ قانون محاسبات عمومی کشور

در اجرای ماده ۹۹ قانون محاسبات عمومی کشور مصوب شهریور ماه ۱۳۶۶، به پیوست دستورالعمل نحوه تنظیم صورتهای مالی طرحهای عمرانی (اعتبارات سرمایه گذاری ثابت) که در اجرای ماده ۱۲۸ قانون مذکور، طی نامه شماره ۲/۱۰۰/۳۲۹ مورخ ۱۳۷۶/۵/۸ به تایید دیوان محاسبات کشور رسیده است، جهت اجرا ابلاغ می گردد:

مقتضی است از ابتدای سال ۱۳۷۶ حساب طرح های عمرانی (اعتبارات سرمایه گذارهای ثابت) با استفاده از عناوین سرفصل حسابهای کل مورد عمل دستورالعمل مذکور در دفاتر روزنامه، معین و کل نگهداری شود و صورتهای مالی طرحهای عمرانی تنظیمی هر سال به انضمام فرمهای چهارگانه تکمیل شده خلاصه وضعیت اعتبار و عملکرد بودجه اعتبارات طرحهای عمرانی حداکثر تا آخر خرداد ماه سال بعد جهت رسیدگی به حسابرسان سازمان حسابرسی، اداره کل تمرکز و تلفیق حسابها و روش های حسابداری این وزارتخانه و سایر مراجع ذیربط تسلیم گردد.

دستورالعمل نحوه تهیه و تنظیم و ارائه صورتحساب متمم سال قبل در اجرای ماده ۱۲۸ قانون محاسبات عمومی کشور

در اجرای ماده ۱۲۸ قانون محاسبات عمومی کشور دستورالعمل نحوه تهیه و تنظیم و ارائه صورتحساب متمم سال قبل موضوع قانون اصلاح مواد ۶۳ و ۶۴ قانون محاسبات عمومی کشور که طی نامه های شماره ۲/۲۰۰/۱۶ مورخ ۱۳۸۰/۱/۲۲ و شماره ۲/۴۰۰/۶ مورخ ۱۳۸۰/۱/۲۶ به تایید دیوان محاسبات کشور رسیده است جهت اجرا ابلاغ می گردد.

ذیحسابان وزارتخانه ها، موسسات دولتی و دستگاههای اجرایی محلی بایستی صورتحساب دریافت و پرداخت ماهانه اسفند ماه را نظیر صورتحساب دریافت و پرداخت ماهانه ماههای قبل حداکثر تا آخر فروردین ماه سال بعد به مراجع ذیربط ارائه نمایند.

با توجه به اصلاح تعیین شده برای تعهد و پرداخت هزینه های جاری و عمرانی که وجوه آن تا پایان اسفندماه سال قبل از خزانه و یا خزانه معین استان دریافت شده است، ذیحسابان دستگاههای مذکور می بایست صورتحساب و تراز عملیات متمم اسفند ماه سال قبل، حاوی دو ستون گردش عملیات بدهکار و بستانکار حسابهای ماههای قبل (نقل از دو ستون ماقبل آخر تراز عملیات اسفند ماه سال قبل)، دو ستون گردش عملیات بدهکار و بستانکار حسابها (برای هزینه های جاری فروردین ماه سال بعد و برای هزینه های عمرانی پایان تیرماه سال بعد) دو ستون جمع عملیات حسابها و دو ستون مانده نهایی حسابهای همراه صورت ریز حسابهای دائمی و صورت خلاصه حسابهای موقت، عملیات بستن حسابهای دائم و موقت و سایر مدارک مورد لزوم به ترتیب در مورد اعتبارات جاری حداکثر تا پایان اردیبهشت ماه سال بعد و در مورد اعتبارات عمرانی حداکثر تا پایان مرداد ماه سال بعد به مراجع ذیربط ارائه نمایند.

با توجه به بستن حسابهای دائمی در مورد اعتبارات جاری در پایان فروردین ماه سال بعد و در مورد اعتبارات عمرانی در پایان تیرماه سال بعد بایستی مانده موجودی وجوه و همچنین سایر حسابهای دائمی سنواتی با توجه به مفاد ماده واحده فوق به ترتیب در صورتحساب دریافت و پرداخت ماهانه اردیبهشت ماه سال بعد اعتبارات جاری و همچنین صورتحساب دریافت و پرداخت ماهانه مرداد ماه سال بعد اعتبارات عمرانی منعکس و مانده مصرف نشده سال قبل با توجه به شماره طبقه بندی و

مشخصات اعتبارات مربوط بایستی در مورد اعتبارات جاری حداکثر تا تاریخ دهم اردیبهشت ماه سال بعد و در مورد اعتبارات عمرانی حداکثر تا دهم مرداد ماه سال بعد به حسابهای مربوط خزانه در مرکز و یا خزانه معین استان در استان ها واریز و تاییدیه وجوه مذکور هرماه حساب متمم و نهایی اعتبارات جاری و عمرانی، و همچنین صورتحساب دریافت و پرداخت اعتبارات جاری اردیبهشت ماه سال بعد و صورتحساب دریافت و پرداخت اعتبارات عمرانی مرداد ماه سال بعد به مراجع ذیربط ارائه نمایند.

با توجه به تبصره ۱ ماده واحده مذکور موضوع اصلاح آخرین مهلت تهیه و ارائه حساب نهایی (حداکثر تا پایان مرداد ماه سال بعد) شامل فرمهای دوازده گانه صورتحساب عملکرد بودجه، تاییدیه های خزانه و یا خزانه معین استان در مورد وجوه دریافتی سالانه و واریز مانده وجوه مصرف نشده و درآمدهای عمومی و اختصاصی و همچنین تاییدیه های ذیحسابی ابلاغ دهنده در مورد اعتبارات ابلاغی همراه سایر مدارک تعیین شده به مراجع ذیربط ارائه نمایند.

بدیهی است در مورد اعتبارات عمرانی چون تسلیم صورتحساب متمم و نهایی همزمان صورت می گیرد ارائه آنها به صورت یکجا خواهد بود.

اگرچه مهلت اصلاحی فوق در مورد ارائه حساب اعتبارات از محل درآمد اختصاصی نیز مصداق دارد ولی دستگاههای اجرایی مربوط باتوجه به مفاد اصلاحیه مذکور مجوزی برای هزینه اعتبارات از محل درآمدهای اختصاصی در مهلت های فوق ندارند و بایستی به روال قبل اقدام نمایند.

آیین نامه اجرایی بند الف ماده ۴ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین مصوب ۱۳۷۴

ماده ۳- کلیه دستگاههای اجرایی موضوع این آیین نامه مکلفند فهرست مشخصات جامع و کامل ماشین آلات، قطعات یدکی، اثاثیه اداری، و وسایط نقلیه فرسوده و خارج از رده خود را تهیه و در مرکز به وزارتخانه های آموزش و پرورش، فرهنگ و آموزش عالی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، سازمان آموزش فنی و حرفه ای وزارت کار و امور اجتماعی و سازمان بهزیستی و در استانها به واحدهای تابع آنها در مرکز استان که از طرف وزارتخانه ها و سازمان های مذکور تعیین و معرفی می شوند، ارسال کنند.

آیین نامه مالی و معاملاتی مؤسسات آموزش عالی غیردولتی و غیرانتفاعی ۱۳۸۱/۱۲/۲۰

ماده ۴۴. به منظور جلوگیری از تداخل منابع مالی مؤسسه و تفکیک برنامه ها و طرحهایی که از محل منابع خاصی تأمین مالی می شوند، حساب مؤسسه به تفکیک منابع مالی تحت عنوان حساب مستقل، ثبت و نگهداری می شود.

ماده ۴۵. حسابهای مؤسسه براساس اصول، موازین و ضوابط متداول حسابداری مؤسسات آموزشی و پژوهشی با روش حسابداری نیمه تعهدی (هزینه‌ها بر مبنای تعهدی و درآمدها بر مبنای نقدی) نگهداری می‌شود.

ماده ۴۶. حسابهای مستقل مؤسسه عبارتند از:

الف: حساب مستقل وجوه اعتبارات جاری

ب: حساب مستقل وجوه اعتبارات عمرانی

ج: حساب مستقل وجوه اعتبارات اختصاصی

د: حساب مستقل وجوه هدایا و کمکهای مردمی

ه: حساب مستقل وجوه سپرده

و. سایر حسابهای مستقل که در صورت لزوم به پیشنهاد معاون اداری و مالی یا خزانه دار و موافقت رئیس مؤسسه افتتاح می‌شود.

ماده ۴۷. صورتهای مالی و ترازنامه مؤسسه که هر سال براساس دفاتر و مدارک حسابداری و با رعایت ماده

۴۸ تنظیم و حداکثر ۳ ماه از پایان سال مالی بوسیله رئیس مؤسسه برای تصویب به هیئت امنای

مؤسسه تسلیم می‌گردد عبارتند از:

۱- ترازنامه ترکیبی کلیه حسابهای مستقل

۲- صورتحساب ترکیبی درآمدها و هزینه

۳- صورت ترکیبی تغییرات در حساب مازاد

۴- صورت عملکرد سالیانه بودجه به تفکیک حسابهای مستقل وجوه اعتبارات جاری و عمرانی و

اختصاصی و ...

ماده ۴۸. معاون اداری و مالی مؤسسه مکلف است صورتحساب دریافت و پرداخت هر ماه، اعتبارات جاری

و سایر اعتباراتی را که در اختیار مؤسسه قرار می‌گیرد حداکثر تا پایان ماه بعد و حساب نهایی و

ترازنامه هر سال مالی را حداکثر ۲ ماه از پایان سال مالی مؤسسه تنظیم و پس از تأیید خزانه دار

مؤسسه همراه اسناد و مدارک مربوط برای رسیدگی در اختیار حسابرس رسمی مؤسسه قرار دهد.

تبصره: حسابرس رسمی مؤسسه موظف است پس از وصول صورتهای مالی و ترازنامه مؤسسه و ضمائم

مربوط حداکثر ظرف مدت ۲۵ روز رسیدگیهای لازم را انجام داده و گزارش حسابرسی را به رئیس

مؤسسه تسلیم کند.

ماده ۴۹. صورتهای مالی و ترازنامه مؤسسه که طبق ماده ۲ قبل تنظیم شده است، باید حداکثر ظرف ۳ ماه

از پایان سال مالی مؤسسه همراه اسناد و مدارک مربوط و گزارش حسابرس رسمی مؤسسه برای

بررسی و اتخاذ تصمیم به هیئت امنای مؤسسه ارسال گردد.

تبصره: صورتهای مالی و ترازنامه مؤسسه باید حداکثر ظرف مدت ۴ ماه از پایان سال مالی مؤسسه

به تصویب هیئت امنای مؤسسه برسد.

ماده ۵۰. رئیس مؤسسه موظف است ظرف یک ماه از تاریخ تصویب صورتهای مالی و ترازنامه مؤسسه بوسیله هیئت امناء، یک نسخه از آن را برای «وزارتخانه ذی ربط» ارسال کند.

ماده ۵۱. نحوه نگهداری حسابها و امور مالی مؤسسه، تابع ضوابط و مقررات مالی مؤسسات غیردولتی و غیرانتفاعی است که بوسیله سازمان حسابرسی کشور تدوین شده یا می شود.

تبصره: تا تصویب و ابلاغ ضوابط مذکور، نحوه نگهداری حسابها و امور مالی مؤسسه طبق یکی از روشهای معمول حسابداری خواهد بود.